ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ BRIC

(ΒΡΑΖΙΛΙΑ,ΡΩΣΙΑ,ΙΝΔΙΑ,ΚΙΝΑ)

ΑΘΗΝΑ 2016

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ BRIC

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΠΥΡΟΣ ΜΠΛΑΒΟΥΚΟΣ

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΦΙΑ

Α. Μ.: 4130032

ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2016

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Ε Υ Χ Α Ρ Ι Σ Τ Ι Ε Σ

Εκφράζω την ιδιαίτερη και ειλικρινή ευγνωμοσύνη μου στον Καθηγητή κ. Σπύρο Μπλαβούκο που δέχτηκε να με αναλάβει και να με κατευθύνει στη συγγραφή αυτής της διπλωματικής εργασίας. Η υπομονή και η εμπιστοσύνη που επέδειξε στις δυνατότητές μου να φέρω εις πέρας αυτήν την εργασία υπήρξαν ανεκτίμητες.

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Περιεχόμενα.

Πρόλογος.

Εισαγωγή.

Κεφάλαιο 1. Διεθνείς νομισματικές σχέσεις.

1.1. Συναλλαγματικές Ισοτιμίες.
1.2. Οι επιπτώσεις στην αγορά.
1.3. Το μέλλον των κρατών BRIC.

Κεφάλαιο 2. Εμπόριο και Επενδύσεις.

2.1. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις & BRIC - Η ομάδα των πιο ισχυρών αναδυόμενων οικονομιών παγκοσμίως.
2.2. Το Διεθνές Εμπόριο και ο στρατηγικός χαρακτήρας των σχέσεων μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC.
2.3. Συγκρίσεις και συσχετισμοί μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC στον τομέα του εμπορίου αγαθών, υπηρεσιών και ροών άμεσων ξένων επενδύσεων.
2.4. Προσδιοριστικοί παράγοντες του εμπορίου και των επενδυτικών ροών μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC.
2.5. Προοπτικές των εμπορικών και επενδυτικών ροών μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC μέσα από το 'φακό' των στρατηγικών διμερών σχέσεων.

Κεφάλαιο 3. Η σημασία της Οικονομικής Ολοκλήρωσης.

3.1. BRIC και Παγκοσμιοποίηση.
3.2. Μονομερείς και Πολυμερείς Ενέργειες μεταξύ Η.Π.Α., Ε.Ε. και BRIC.
3.3. Ο σημαντικός και καινοτόμος ρόλος των in-house νομικών υπηρεσιών.
3.4. Κοινή αγορά.
3.5. Η εξωτερική εικόνα της Ε.Ε. και οι διμερείς οικονομικές της σχέσεις.

Κεφάλαιο 4. Θεσμικά πλαίσια και θεσμική συγκρότηση.

4.1. Τα τρέχοντα εμπόδια του εμπορίου των BRIC στις εξαγωγές της Ε.Ε. και μια συνολική εκτίμηση για το έτος 2012.
4.2. Συνολική εκτίμηση για το κρίσιμο έτος 2012.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

4.3. Η πρόσβαση της Ε.Ε. στις αγορές των κρατών BRIC – Η εξέλιξη των διαφορών τους.

4.4. Μαθήματα εκβιομηχάνισης από τα κράτη BRIC - Μια συγκριτική ανάλυση προς όφελος της Ε.Ε.

4.5. Οι αναδυόμενες αγορές των κρατών BRIC και τα θεσμικά τους πλαίσια. .

Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα και συστάσεις.

5.1. Οι 4 βασικοί πυλώνες.

5.2. Αναγκαίες και αμοιβαίες αναγνωρίσεις.

5.3. Συγκριτικά πλεονεκτήματα.

5.4. Η πρόκληση.

Επίλογος.

Βιβλιογραφία.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Πρόλογος.

Η παρούσα μελέτη των οικονομικών σχέσεων μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC θα μπορούσε να απευθυνθεί, ισάξια, σε ένα αναγνωστικό κοινό το οποίο αποτελείται από ένα ευρύ φάσμα ειδικοτήτων αλλά επίσης θα χρησίμευε και για μια γενική και εμπεριστατωμένη ενημέρωση. Ενδιαφέρει τους διεθνολόγους, τους πολιτικούς/κοινωνικούς επιστήμονες, τους οικονομολόγους, τους ιστορικούς, τους νομικούς, τους ειδικούς των ανθρωπιστικών σπουδών, της διοίκησης επιχειρήσεων ή της βιομηχανικής διοίκησης, της τεχνολογίας, της ναυτιλίας ή ακόμη και της χρηματοοικονομίας. Έχει καταρτιστεί υπό την οπτική αυτή και είναι στραμμένη προς μια policy oriented προσέγγιση αντανακλώντας τις εξελισσόμενες συνθήκες μέσα στις οποίες τα κράτη BRIC αναπτύσσονται καθώς και τις απαιτήσεις της ευρύτερης αγοράς. Έχει προσεγγιστεί με επιστημονικό τρόπο και στηρίζεται σε τρεις πυλώνες: την οικονομία, την εξωτερική πολιτική και τη θεσμική συγκρότηση αυτής της ομάδας, έναντι των επιπτώσεων και αντίκτυπων που έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά στα ανάλογα της Ε.Ε.

Στο Πρώτο Κεφάλαιο, τις διεθνείς νομισματικές σχέσεις, αναπτύσσονται θέματα του ισοζυγίου πληρωμών, της αγοράς συναλλάγματος, των συστημάτων συναλλαγματικών ισοτιμιών, της αποκατάστασης της ισορροπίας στο ισοζύγιο πληρωμών και της συνολικής ισορροπίας της οικονομίας μεταξύ των κρατών BRIC και της Ε.Ε.

Αντικείμενο του Δεύτερου Κεφαλαίου είναι το εμπόριο και οι επενδύσεις, όπου εξετάζονται ζητήματα παγκοσμιοποίησης της οικονομικής ζωής, του απόλυτου και συγκριτικού πλεονεκτήματος, των επιδράσεων του διεθνούς εμπορίου, της θεωρίας διεθνούς εμπορίου αλλά και της πολιτικής οικονομίας του προστατευτισμού και της διεθνούς εμπορικής πολιτικής: εθνική, περιφερειακή (Ευρωπαϊκή Ένωση, NAFTA) και διεθνής (ΠΟΕ ή WTO) καθώς και η διεθνής κινητικότητα παραγωγικών συντελεστών όπως είναι οι επενδύσεις.

Στο τρίτο Κεφαλαίο εξηγείται η περιφερειακή και η διεθνής οικονομική ολοκλήρωση όπου εξετάζονται οι Ζώνες Ελεύθερου Εμπορίου, οι Οικονομικές Ενώσεις καθώς και οι Κοινές Αγορές (κινητικότητα εργασίας και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις) ενώ στο τέταρτο Κεφάλαιο αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο. Στο Κεφάλαιο 5 διατυπώνονται συμπεράσματα και προτάσεις σχετικά με αυτήν την οικονομική σχέση και στο τέλος ακολουθεί ο επίλογος της μελέτης.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Εισαγωγή.

Ακολουθώντας τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 που πυροδότησαν εξελίξεις οι οποίες με τη σειρά τους άλλαξαν δια παντός την διεθνή πολιτικοοικονομική σκηνή, σκέψεις και ιδέες για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της παγκοσμιοποίησης κατέκλυσαν τους οικονομολόγους και αναλυτές. Επανήλθε η ανάγκη μιας ιδέας, ενός καλύτερου τρόπου οικονομικής μεγέθυνσης, καθολικώς αποδεκτού και ο οποίος θα υπερέβαινε τον εθνικισμό. Εν συνεχεία, το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, προκάλεσε τριγμούς και αμφισβήτηση της επιβίωσης του παγκόσμιου εμπορίου και των θεμελίων της παγκόσμιας οικονομίας. Από αυτή την κρίση (και την κατά συνέπεια αύξηση της ζήτησης στις ΗΠΑ), αναδύθηκε περισσότερο εύρωστη και εδραιωμένη, η ήδη διαμορφωμένη εν πολλοίς, ομάδα των χωρών BRIC, που αποτελείται από την Κίνα, την Ρωσία, την Βραζιλία και την Ινδία : χώρες των οποίων η οικονομική μεγέθυνση, ο τεράστιος και ολοένα αυξανόμενος πληθυσμός και οι οικονομικές τους φιλοδοξίες, τις οδήγησε στο να θεωρούνται, δικαίως, ως οι ατμομηχανές της παγκόσμιας οικονομίας, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Με μια γρήγορη ανάγνωση των οικονομικών τους μεγεθών, θα δει κανείς το Α.Ε.Π. τους να έχει εκτοξευτεί ενώ την ίδια ώρα, το ύψος του χρέους να έχει μειωθεί σημαντικά εν αντιθέσει με τις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες έχουν αυξήσει το χρέος τους, ενώ το Α.Ε.Π. τους έχει αντίστοιχα μειωθεί σε σχέση με το παρελθόν.

Το οικονομικό τους μέγεθος οφείλεται στους ρυθμούς ανάπτυξης που σημειώνουν, συνεχίζοντας να κερδίζουν έδαφος έναντι πολλών ανεπτυγμένων χωρών. Διαθέτουν άφθονο νεανικό εργατικό δυναμικό, παρουσιάζουν έντονη δημογραφική έκρηξη, αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης και των δαπανών για τις υποδομές ενώ υφίσταται μια δικαιολογημένη ‘δίψα’ για γενικότερη ανάπτυξη, θέσεις εργασίας και νέες ευκαιρίες.

Αυτά τα κοινά σημεία αποτέλεσαν τη βάση των συνόδων BRIC προκειμένου να συμφωνήσουν μεταξύ τους σε ορισμένες θέσεις και να υφίσταται συναίνεση σε βασικά θέματα. Αυτό δεν είναι πάντα εφικτό για την ομάδα, μιας και είναι αρκετά διαφορετικές μεταξύ τους (και σίγουρα αρκετά διαφορετικές από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Έχουν όμως πολλά κοινά χαρακτηριστικά, όπως ισχυρές καταναλωτικές αγορές, πλούσιους και διάφορους φυσικούς πόρους, ανταγωνιστικούς τομείς της γεωργίας και της βιομηχανίας, σταθερά ξένα συναλλαγματικά αποθέματα, αλλά, την ίδια στιγμή, και πολλά διαφορετικά, όπως η προικοδότηση παραγόντων της παραγωγής ή η επικράτηση διαφόρων κινητήριων δυνάμεων της οικονομικής ανάπτυξης. Δεν πρέπει κανείς να ξεχνά πως προέρχονται από διαφορετικές

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

ηπείρους, με διαφορετικές παραδόσεις και όσον αφορά τις οικονομίες τους, έχουν διαφορετικές δομές. Βασικότερο κοινό τους σημείο: η ισχυρή θέληση οικονομικής ανάπτυξης. Επιθυμούν την πρόσβαση στις αγορές, ενισχύουν το ρόλο της ενέργειας και των πρώτων υλών, ζητήματα που γι' αυτές είναι πολύ πιο σημαντικά από ότι είναι για άλλες ανεπτυγμένες οικονομίες.

Ακολουθεί συνοπτική αναφορά των **Συνόδων BRIC** :

Πίνακας 1 - BRICS Summits (2009-2013)

EVENT	***DATE***	***LOCATION***	***FOCUS***	***RESULTS***
1st summit	16 June 2009	Yekaterinburg	Economic crisis, G- 20, reform of the global financial system	Joint statement
2nd summit	16 April 2010	Brazilia	Reform of the global financial system and the UN, development, climate change	Joint statement
3rd summit	14 April 2011	Sanya	Broad range of global affairs (from development to the global financial system)	Sanya Declaration, inclusion of ZA
4th summit	29 March 2012	New Delhi	Global stability, security and prosperity, Middle East and North Africa, climate change	Delhi Declaration, Action Plan, BRICS Development Bank (planned)
5th summit	26 March 2013	Durban	Economic cooperation	

Πηγή: http://www.kas.de/wf/doc/9922-1442-2-30.pdf

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Κεφάλαιο 1. Διεθνείς νομισματικές σχέσεις.

1.1. Συναλλαγματικές Ισοτιμίες.

Η Διάσκεψη της Κοπεγχάγης (Copenhagen Climate Change Conference) το 2009 έφερε στο προσκήνιο την αντίληψη πως τα εθνικά συμφέροντα της Ρωσίας απομακρύνονται εν μέρει από αυτά των υπόλοιπων χωρών BRIC και αυτό δικαιολογεί για πολλούς το εναλλακτικό λογότυπο BASIC (Βραζιλία, Νότια Αφρική, Ινδία και Κίνα) που άρχισε έκτοτε να κυκλοφορεί. Η Ρωσία, στηρίζοντας το πρωτόκολλο του Κιότο, το οποίο της επιτρέπει να 'πλουτίζει' πουλώντας τα δικαιώματα εκπομπής του διοξειδίου του άνθρακα, θα μπορούσε να δεχτεί πως η φυσική της θέση είναι με τις «ώριμες» δυτικές οικονομίες και όχι μεταξύ «επιθετικών» αλλά σίγουρα πολύ φτωχότερων αναδυόμενων οικονομιών.

Επίσης, δεν υπάρχει ένα ενιαίο μοντέλο οικονομικής διαχείρισης το οποίο οι αγορές των κρατών BRIC να ασπάζονται και θέλουν να διαδώσουν. Υπάρχουν μεγάλες και αυξανόμενες αντιθέσεις όπως αποδεικνύεται αφενός μεν από την τάση προς μια κοινωνική δημοκρατική οικονομία της αγοράς στη Βραζιλία, αφετέρου δε από την τάση δημοσιονομικής ορθοδοξίας και της ολοένα και πιο αυταρχικά οικονομικής πολιτικοποιημένης παρέμβασης στη Ρωσία.

Στο «Γύρο της Ντόχα» (Doha Round: η τέταρτη υπουργική διάσκεψη τον Νοέμβριο του 2001 η οποία θέσπισε ένα νέο παγκόσμιο πρόγραμμα διαπραγματεύσεων και δρομολόγησε τη νέα διεργασία διαπραγματεύσεων για τη γεωργία) και στις συνομιλίες περί παγκόσμιου εμπορίου, η Ινδία και η Βραζιλία συνυπάρχοντας σε έναν πυρήνα διαπραγματευτικής ομάδας, αγωνίστηκαν μαζί για να πετύχουν μια συνολική διαπραγματευτική θέση. Τα συμφέροντα όμως της Βραζιλίας, ως ένας εξαιρετικά ανταγωνιστικός εξαγωγέας γεωργικών προϊόντων τελικώς συγκρούστηκαν με την επιθυμία της Ινδίας για την προστασία των 'μικρών' αγροτών της.

Ωστόσο, πέρα από τη μακροχρόνια διαμάχη για την παροχή/εξασφάλιση περισσότερων ψήφων στο ΔΝΤ για τις αναπτυσσόμενες χώρες, έχει αποδειχθεί δύσκολη η κατάληξη σε ένα ουσιαστικό σύνολο των θεμάτων για τα οποία οι χώρες BRIC έχουν τα ίδια συμφέροντα (Cameron, F.,2011, σελ. 3-4). Ήδη θα έπρεπε να έχουν εγκαταλείψει το θέμα των συναλλαγματικών ισοτιμιών και εμφανώς να υπάρχει μια κοινή παραδοχή στη Βραζιλία, όπως και στις Η.Π.Α., ότι το υποτιμημένο νόμισμα της Κίνας είναι σε θέση να «κλέβει» στις εξαγωγικές αγορές από εταιρείες της Βραζιλίας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Οι διαφορές της Ινδίας και της Κίνας στην προσέγγιση τους για τη βιομηχανία και το ευρύτερο χάσμα κουλτούρας μεταξύ των δύο γειτονικών χωρών δεν θα μπορούσαν να είναι εντονότερα. Η Κίνα δίνει μια «ειλικρινή» έμφαση στην παραγωγικότητα και την οικονομική ανάπτυξη, στην οποία η Ινδία δεν θα μπορέσει να ταιριάξει εύκολα, ενώ σαν κράτος έχει μια δημοκρατική, αστική και νομική κουλτούρα την οποία ο πιο «αυταρχικός» της γείτονας είναι δύσκολο να αντιληφθεί. Οι επαγγελματικές σχέσεις μεταξύ της Ινδίας και της Κίνας είναι συχνά δύσκαμπτες, με το Νέο Δελχί να δυσπιστεί απέναντι στις κινεζικές εταιρείες για λόγους ασφαλείας, ιδίως στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και των λιμανιών, ενώ οι Ινδικές επιχειρήσεις αντίστοιχα δυσανασχετούν ισχυριζόμενες πως οι ανταγωνιστές τους προκαλούν «undercut» στις τιμές τους.

Τα κράτη BRIC, δεν είναι μόνο μια ανομοιογενής ομάδα όπου σχεδόν κάθε γενίκευση είναι προβληματική αλλά η πιο «κυρίαρχη» Κίνα, φαίνεται σταθερά προσκολλημένη σε ένα οικονομικό μοντέλο που στηρίζεται στη ζήτηση με έναν διαφορετικό τρόπο. Πιθανώς, τα κράτη BRIC «συναντήθηκαν» εξαιτίας των διαφορετικών ικανοτήτων τους και όχι για τις ομοιότητές τους. Το μέγεθος της Κίνας καθώς και το άνοιγμά της στο εμπόριο προσδίδουν τόση οικονομική ισχύ, όση διαθέτουν τα υπόλοιπα κράτη μαζί. Η Ινδία, με αντίστοιχο πληθυσμό, αλλά φτωχότερη και πιο εσωστρεφής, είναι κυρίως αξιοσημείωτη για τους επενδυτές και τους εμπορικούς εταίρους για τις λογισμικές και επιχειρηματικές της υπηρεσίες. Η Βραζιλία, παρά το «ψέκασμα» (sprinkling) (Cameron, F.,2011, σελ. 5) των κατασκευαστών της, παραμένει μια από τις πιο αποτελεσματικές εξαγωγικές δυνάμεις αγροτικών προϊόντων, και τέλος, η Ρωσία, μετά από τις μικρές προσπάθειες διαφοροποίησης, ουσιαστικά οι δραστηριότητες της δίνουν έμφαση στην πώληση πετρελαίου και φυσικού αερίου.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

1.2. Οι επιπτώσεις στην αγορά.

Παρά την επιβίωση και ανάδειξη τους κατά την κρίση του 2008, η επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας και ο γενικός προβληματισμός είναι εμφανείς και στα κράτη BRIC, με πολλούς να ισχυρίζονται πως τα πράγματα είναι πιο σοβαρά από ότι πολλοί ανέμεναν και ήλπιζαν. Σίγουρα, η αύξηση του μεριδίου της παγκόσμιας οικονομίας που αντιστοιχεί σε αυτή την ομάδα κρατών σημαίνει ότι ο κόσμος, γενικότερα, έχει αλλάξει από την άποψη χρηματοπιστωτικής και οικονομικής ολοκλήρωσης με επιπτώσεις στην ενέργεια, τα εμπορεύματα σε διάφορα νομίσματα κ.ά. (Azzarello, S., and Putnam, B., 2012, σελ. 8).

Οι πιο εμφανείς επιπτώσεις αυτής της επιβράδυνσης βρίσκονται στο κομμάτι των βασικών προϊόντων. Τα κράτη BRIC και οι αναδυόμενοι συνάδελφοί τους στην αγορά, ήταν οι κινητήριες δυνάμεις της οικονομικής ανάπτυξης κατά την τελευταία δεκαετία, πράγμα που σήμαινε ότι ήταν οι οδηγοί των τιμών των βασικών εμπορευμάτων. Καθώς η οικονομική ανάπτυξη επιβραδύνεται σε κάποιους τομείς ταχύτατα σε αυτές τις χώρες, το ίδιο συμβαίνει και με την ζήτηση για ενέργεια και εμπορεύματα. Οι πτωτικές πιέσεις στις τιμές του πετρελαίου και άλλων βασικών εμπορευμάτων, όπως ο χαλκός, είναι πιθανό να συνεχιστούν έως ότου διαφανεί μια τάση ανάπτυξης στις αναδυόμενες χώρες και η αγορά κινηθεί ξανά και πάλι, κάτι που δεν διαφαίνεται ακόμα εφικτό.

Με τους δικούς του μεμονωμένους τρόπους, κάθε κράτος προσπαθεί να αντιμετωπίσει την επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας με κάθε χώρα να έχει τα δικά της εμπόδια στην ανάπτυξη. Καθώς τα έτη 2012 και 2013 φαίνονταν να είναι μια βάση προς την επιβράδυνση του κύκλου, (όπου επίσης μια ύφεση των κρατών BRIC φαίνεται να αποφεύχθηκε), είναι πολύ νωρίς για να μιλήσουμε για ένα νέο κύκλο που θα ορίζει την ανάπτυξη ή για να περιγραφεί η φύση του.

Οι αγορές συναλλάγματος βρίσκονται σε κομβικό σημείο για την παρακολούθηση της προόδου στα κράτη BRIC. Δεδομένου ότι το «Ευρωπαϊκό έπος» συνεχίζεται, το ίδιο κάνει και η παγκόσμια απομόχλευση. Οι επενδύσεις στα κράτη BRIC τείνουν να είναι υψηλού κινδύνου και υψηλής απόδοσης και κατά συνέπεια τα νομίσματά τους είναι αρκετά ευάλωτα όπως και οι παγκόσμιοι θεσμοί, στην περίπτωση δε αυτή οι Ευρωπαϊκές Τράπεζες και οι χώρες στις οποίες καταφεύγουν για απομόχλευση. Σε διάφορους βαθμούς, όλα τα νομίσματα των κρατών BRIC έχουν υποκύψει στο «risk-off» περιβάλλον που προκαλείται από την ευρωπαϊκή κρίση χρέους (Azzarello, S., and Putnam, B., 2012, σελ. 2-8).

Επίσης σε διαφορετικό βαθμό, τα νομίσματά τους αντιπροσωπεύουν υψηλού κινδύνου και υψηλής απόδοσης «carry-trade», λόγω του σχεδόν μηδενικού επιπέδου των επιτοκίων στις

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

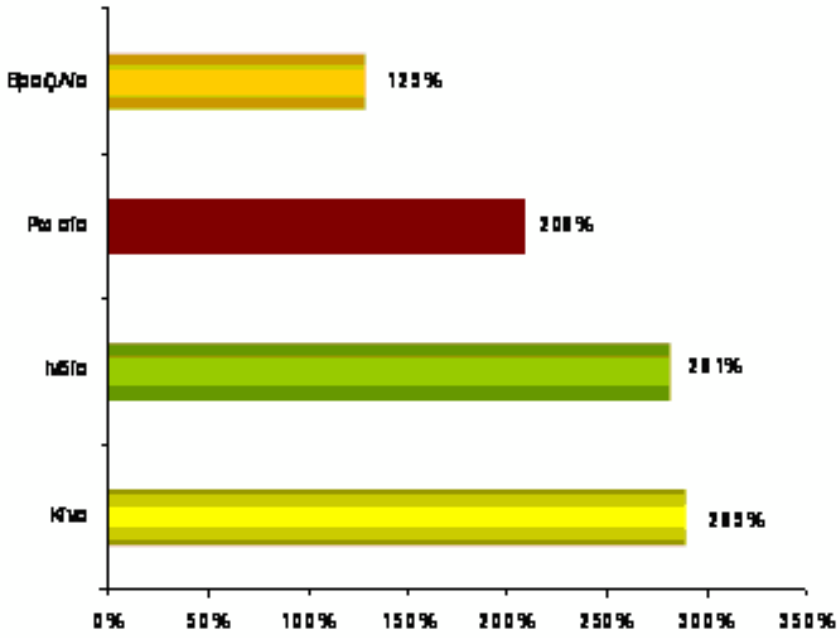
Η.Π.Α., την Ευρώπη και την Ιαπωνία σε σχέση με τα πολύ υψηλά ποσοστά στην αναδυόμενη παγκόσμια αγορά. Μια αναγκαία, αλλά όχι ικανή προϋπόθεση ανατίμησης των νομισμάτων των κρατών BRIC είναι να βρίσκεται η παγκόσμια διαδικασία απομόχλευσης σε στάδιο υποχώρησης ώστε η οικονομική ανάπτυξη και η ικανότητα προσέλκυσης κεφαλαίων να επιστρέψουν ξανά στα κράτη BRIC.

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

1.3. Το μέλλον των κρατών BRIC.

Όσον αφορά το μέλλον των χωρών BRIC, εκτιμάται ότι την επόμενη πενταετία οι κεφαλαιαγορές των κρατών BRIC θα αντιπροσωπεύουν το 50% της κεφαλαιοποίησης του συνόλου των αναδυόμενων αγορών παγκοσμίως, έως το 2030 θα αντιπροσωπεύουν άλλους 1,8 δις καταναλωτές με τη μεσαία τάξη να τετραπλασιάζεται σε μέγεθος στην επόμενη εικοσαετία. Εκτιμάται, επίσης, ότι έως το 2040 θα συμβάλλουν στο 70% της παγκόσμιας ανάπτυξης καθώς και το ότι έως το 2050 θα έχουν από κοινού μεγαλύτερη οικονομική παραγωγή από το σύνολο των σημερινών έξι πλουσιότερων χωρών. Καθώς οι χώρες θα αναπτύσσονται, η παραγωγικότητα και το κατά κεφαλήν εισόδημα θα αυξάνονται και οι ισοτιμίες θα τείνουν να κινούνται ανοδικά. Έτσι παρουσιάζεται επιπρόσθετο όφελος για τα επενδυόμενα κεφάλαια στα κράτη BRIC. Υπολογίζεται ότι μέχρι το 2050 οι συναλλαγματικές ισοτιμίες θα ανατιμηθούν κατά 300%. (EurobankEFG, 2009).

Γράφημα ανατίμησης συναλλαγματικών ισοτιμιών για τα κράτη BRIC έως το έτος 2050.

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Κεφάλαιο 2. Γενική άποψη σχέσεων Ευρώπης και Χωρών BRIC - Εμπόριο και Επενδύσεις.

Η άνοδος των BRIC και ο ολοένα πιο σημαντικός τους ρόλος στην παγκόσμια οικονομική σκηνή έχει ως αποτέλεσμα εντυπωσιακές μεταβολές τόσο στις μεταξύ τους σχέσεις όσο και στις σχέσεις με τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου, καθώς οι περιφερειακοί οικονομικοί και πολιτικοί δεσμοί υφίστανται βαθιές και μόνιμες αλλαγές. Οι μεταβολές αυτές ενδέχεται να θέσουν, αν δε το έχουν πράξει ήδη, υπό δοκιμασία την ύπαρξη ιστορικών σχέσεων ανάμεσα στις χώρες. Αν όμως οι πολιτικοί ιθύνοντες αναλογιστούν τα δυνητικά οφέλη από την σφυρηλάτηση νέων εμπορικών και πολιτικών δεσμών, τότε θα δημιουργηθούν νέες και ισχυρότερες συμμαχίες.

Στην Ευρώπη, είναι ευρεία ακόμα η άποψη πως η τελευταία θα ζημιωθεί από την επιτυχία των BRIC. Πρόκειται για παράδοξη και εσωστρεφής νοοτροπία που σαφώς αντικατοπτρίζει την ευρύτατα διαδεδομένη ανησυχία των Ευρωπαίων πολιτών ότι η Ευρώπη δεν επηρεάζει πλέον τις εξελίξεις στον υπόλοιπο κόσμο, αλλά επηρεάζεται από αυτές. Κρίνεται επείγον και αναγκαίο καθήκον των πολιτικών ηγετών και στοχαστών της Ευρώπης να αλλάξουν αυτή τη νοοτροπία και να εξηγήσουν στους Ευρωπαίους πολίτες ότι η ανάδυση των BRIC μπορεί να αποβεί θετική. Το πρόβλημα εντοπίζεται εν μέρει στην απόσταση η οποία εμποδίζει την εξοικείωση (τουλάχιστον για τις τρεις από τις τέσσερεις χώρες BRIC). Επίσης, οι επιμέρους χώρες της Ευρώπης βλέπουν την ομάδα αυτή χωρών με πολύ διαφορετικές οπτικές γωνίες, καθιστώντας ακόμα πιο δύσκολο το έργο να θεωρηθούν οι οικονομικές δυνατότητες των BRIC συλλογική ευκαιρία και όχι απειλή. Για τις ευρωπαϊκές χώρες που οι οικονομίες τους δεν είναι εξελιγμένες, η Κίνα είναι ένας σημαντικός ανταγωνιστής σε διάφορες μεταποιητικές βιομηχανίες. Αντίστοιχα, για αυτές που έχουν πιο εξελιγμένες οικονομίες και η αναλογία του τομέα των υπηρεσιών στο ΑΕΠ τους είναι μεγαλύτερη, η Ινδία είναι ο σημαντικότερος ανταγωνιστής. Το παράδειγμα όμως της Γερμανίας, της οποίας η βιομηχανική παραγωγή και οι εξαγωγές της στις χώρες BRIC έχουν αυξηθεί κατακόρυφα (βλ. γερμανικές εταιρείες αυτοκινήτων, βαριά βιομηχανία και βιομηχανία χημικών), αποδεικνύει πως η αντίληψη αυτή για τις BRIC δεν είναι ορθή.

Ο σκοπός της μελέτης του Κεφαλαίου 2 είναι να συμβάλει στη συζήτηση ολοκληρωμένων θεμάτων που σχετίζονται με το εμπόριο και τις επενδύσεις, δεδομένου ότι οι σχέσεις μεταξύ Ε.Ε. και BRIC αποτελούν ένα από τα πιο σημαντικά κομμάτια του «παγκόσμιου οικονομικού ψηφιδωτού». Αρχικά, επικαλούμενη στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από την Eurostat, τον ΠΟΕ (WTO), την UNCTAD και τις εθνικές αρχές, η μελέτη μας υπογραμμίζει τις κύριες τάσεις του εμπορίου και των επενδυτικών ροών μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC. Έπειτα, τονίζονται οι βασικοί παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτές τις εξελίξεις και τις οικονομικές συνέπειές τους, όπως η παγκόσμια οικονομική κατάσταση, οι πολιτικές αποφάσεις,

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

η έλλειψη πόρων ή οι, ακόμη, υφιστάμενοι ‘φορολογικοί παράδεισοι’, οι οποίοι παίζουν σημαντικό ρόλο στην ταχύτητα και το μέγεθος των εμπορικών και επενδυτικών ροών. Τέλος, με βάση τα πραγματικά δεδομένα και τις πληροφορίες, η ανάλυση σκιαγραφεί τις προοπτικές των μεταξύ τους εμπορικών και επενδυτικών σχέσεων σε μακροπρόθεσμη βάση.

Η παρούσα έρευνα είναι πολύ σημαντική για δύο λόγους. Πρώτον, γιατί η BRIC είναι η ομάδα με μερικές από τις πιο ισχυρές αναδυόμενες οικονομίες που καταγράφουν αξιοσημείωτους ρυθμούς ανάπτυξης και αύξουσες μετοχές στο παγκόσμιο εμπόριο και τις ροές των επενδύσεων με παράλληλη ισχυρή ανάπτυξη των οικονομικών και διπλωματικών σχέσεων μεταξύ των πιο ισχυρών οικονομιών του κόσμου. Δεύτερον, καθώς οι χώρες BRIC κινούνται από τον οδηγούμενο ‘παράγοντα’ (Ινδία) ή την αποτελεσματικότητα με γνώμονα το στάδιο της ανάπτυξης (Κίνα, Ρωσία και Βραζιλία) στο στάδιο που βασίζεται στην καινοτομία (η οποία είναι η περίπτωση της πλειονότητας των χωρών μελών της Ε.Ε.), η αλληλεπίδραση μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC βαθαίνει (http://store.ectap., σελ. 2). Η μεταξύ τους συνεργασία (καθώς και άλλων ανεπτυγμένων οικονομιών) είναι το κλειδί για την εφαρμογή των εθνικών τους στρατηγικών εκσυγχρονισμού και καινοτομίας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

2.1. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις & BRIC - Η ομάδα των πιο ισχυρών αναδυόμενων οικονομιών παγκοσμίως.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εντός της Ε.Ε. επιπλέον ροές, η Ε.Ε. των 27 ως οντότητα, κατέχει την πρώτη θέση στις παγκόσμιες εξαγωγές (export) και εισαγωγές (import) αγαθών και υπηρεσιών, τις ροές των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων καθώς και τα αποθέματα σε παγκόσμιο επίπεδο. Εν τούτοις, τα μερίδια της Ε.Ε. στις διεθνείς εμπορικές και επενδυτικές ροές είχαν πτωτική τροχιά κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, σε αντίθεση με την τάση των κρατών BRIC, των οποίων οι μετοχές σε αυτές τις ροές αυξήθηκαν σημαντικά. Και όσον αφορά τις έξω-κοινοτικές συναλλαγές αγαθών, οι εξαγωγές της Ε.Ε. ελαφρώς υπερβαίνουν τις εξαγωγές των BRIC. Αναλυτικότερα στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2. Το μερίδιο των κρατών BRIC και της Ε.Ε. στις παγκόσμιες ροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων/αποθεμάτων και στο Διεθνές Εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, κατά το 2009 (σε %) (http://store.ectap., σελ. 5).

Κράτος/Ομάδα Κρατών	Share in the FDI flows		Share in the FDI Stocks		Share in the international trade in goods		Share in the international trade in services	
	Inflows	Outflows	Inward	Outward	Export	Import	Export	Import
Βραζιλία	2.3	-(1)	2.3	0.8	1.2	1.1	0.8	1.4
Ρωσία	3.5	4.2	1.4	1.3	2.4	1.5	1.2	1.9
Ινδία	3.1	1.4	0.9	0.4	1.3	2.0	2.6	2.5
Κίνα	8.5	4.4	2.7	1.2	9.6	7.9	3.8	5.0
BRIC	**17.4**	**10.0**	**7.3**	**3.7**	**14.5**	**12.5**	**8.4**	**10.9**
Ε.Ε.	**32.5**	**35.3**	**42.0**	**47.4**	**36.7**	**37.3**	**45.6**	**42.3**

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

2.2. Το Διεθνές Εμπόριο και ο στρατηγικός χαρακτήρας των σχέσεων μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC.

Καθώς τα κράτη BRIC περνούν από το στάδιο της ανάπτυξης που βασίζεται στους συντελεστές της οδηγούμενης παραγωγής (Ινδία) ή της αποτελεσματικότητας (Κίνα, Ρωσία και Βραζιλία) στο στάδιο των οικονομιών που βασίζονται στην καινοτομία (ταξινόμηση σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ του 2010) , φαίνεται πως οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ Ε.Ε. και BRIC εμβαθύνονται. Προφανώς, το μέγεθος και η δυναμική των οικονομιών BRIC θα τους επιτρέψουν να αυξήσουν την ικανότητά τους να απορροφούν και να «παράγουν» την καινοτομία.

Κυρίως, μπορούν να καινοτομούν σε μια πολύ μεγαλύτερη κλίμακα, σε σύγκριση με άλλες οικονομίες, με βάση τις δικές τους επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη και την βελτίωση του εργατικού δυναμικού. Έπειτα, έχουν την οικονομική δυνατότητα να αποκτήσουν νέες τεχνολογίες - άδειες, μηχανήματα και εξοπλισμό -, ακόμα και υψηλής τεχνολογίας επιχειρήσεις, όπου παράλληλα μπορούν να προσελκύουν πολλά υποσχόμενους επιστήμονες, διευθυντές και συμβούλους. Παραπέρα, αποτελούν ελκυστικούς τόπους για τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις με την περίπτωση της Κίνας να είναι η πιο ελκυστική. Για τη μεγαλύτερη Ασιατική οικονομία, η πρόσβαση στην τεχνολογία ήταν ο βασικός λόγος για την απελευθέρωση του εμπορίου και των επενδυτικών ροών. Με άλλα λόγια, η Κίνα άνοιξε την τεράστια εγχώρια αγορά της, με αντάλλαγμα την πρόσβαση στην τεχνολογία (OECD, 2010b, σελ. 121).

Εκτός από την χωρίς προηγούμενο ανάπτυξη των οικονομικών και διπλωματικών σχέσεων μεταξύ των πλέον ισχυρών αναδυόμενων οικονομιών σε παγκόσμιο επίπεδο, η συνεργασία των κρατών BRIC με τις ανεπτυγμένες οικονομίες, κυρίως της Ε.Ε., τις ΗΠΑ και της Ιαπωνίας, είναι το κλειδί για την εφαρμογή των εθνικών τους στρατηγικών για τον εκσυγχρονισμό και την καινοτομία. Εξάλλου, η Κίνα έχει ήδη γίνει μια καινοτομικά προσανατολισμένη χώρα και συνεχίζει προς αυτή την κατεύθυνση έως το 2020, αλλά επιθυμεί να κατέχει ηγετική θέση παγκοσμίως στην επιστήμη και την τεχνολογία μέχρι το 2050.

Αντιστοίχως, η επιθυμία της Ινδίας να γίνει μια ανεπτυγμένη χώρα πριν από το 2020. Επίσης, επιθυμία της Ρωσικής Ομοσπονδίας, οδηγούμενη από την «Στρατηγική 2020 - Η μακροχρόνια κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Ρωσικής Ομοσπονδίας», η οποία αναμένεται να γίνει καινοτόμος χώρα, ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο και να προστεθεί στη λίστα των κορυφαίων του κόσμου. Τέλος, η Βραζιλία, εκτός από τις φιλόδοξες στρατηγικές στους τομείς της ενέργειας και της γεωργίας, έχει ως στόχο την επιτάχυνση της διαδικασίας της καινοτομίας σε εθνικό επίπεδο. Κατά συνέπεια, η Ε.Ε. και άλλες ανεπτυγμένες οικονομίες, παγκόσμιοι ηγέτες

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

στον τομέα της καινοτομίας, των προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής τεχνολογίας, διαδραματίζουν και θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην αντίστοιχη διαδικασία καινοτομίας των κρατών BRIC.

Στον τομέα της οικονομίας που βασίζεται στη γνώση, τα κράτη BRIC έχουν ακόμη μεγάλη απόσταση να διανύσουν προκειμένου να καλύψουν την υστέρησή τους έναντι των ανεπτυγμένων οικονομιών (http://store.ectap., σελ. 6). Όσον αφορά την ποιότητα της διακυβέρνησης, την ανάπτυξη των υποδομών, των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ), την εκπαίδευση και τους ανθρώπινους πόρους, εξακολουθούν να «χρειάζονται» την εμπειρία των ανεπτυγμένων χωρών, συμπεριλαμβανομένης της Ε.Ε. Από την άλλη πλευρά, η Ε.Ε. εξαρτάται από τους πόρους και τις αγορές των χωρών αυτών και κάπως έτσι διαμορφώνονται οι κύριοι λόγοι που καθιστούν στρατηγικές τις σχέσεις μεταξύ της Ε.Ε. και των χωρών BRIC.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

2.3 Συγκρίσεις και συσχετισμοί μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC στον τομέα του εμπορίου αγαθών, υπηρεσιών και ροών Άμεσων Ξένων Επενδύσεων.

Κατά την προηγούμενη δεκαετία, ο ρόλος που διαδραματίζουν τα έξω-κοινοτικά κράτη, στο εμπόριο της Ένωσης αυξήθηκε. Παρά το γεγονός ότι η εσωτερική αγορά εξακολουθεί να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών της Ε.Ε., οι έξω-κοινοτικές εξαγωγές/εισαγωγές καταγράφουν ολοένα και υψηλότερες μετοχές στις συνολικές ροές. Ως εκ τούτου, στο επίπεδο του 2009, οι έξω- κοινοτικές εξαγωγές αγαθών είχαν μερίδιο 35 % στο σύνολο της Ε.Ε. (εντός + εκτός) εξαγωγές και για τις εισαγωγές περίπου 38 %.

Η κατάσταση είναι παρόμοια και στο επίπεδο του εμπορίου στον τομέα των υπηρεσιών, εκτός από τα ελαφρά υψηλότερα μερίδιά τους, αλλά και του μεριδίου εξαγωγών (εκτός της Κοινότητας) ως προς τις συνολικές εξαγωγές της Ε.Ε., το οποίο υπερβαίνει το μερίδιο των έξω-κοινοτικών εισαγωγών ως προς τις συνολικές εισαγωγές της Ε.Ε. (περίπου 43 % για τις εξαγωγές και 41 % για τις εισαγωγές). Οι τάσεις αυτές υπογραμμίζουν την αυξανόμενη σημασία για την Ε.Ε. των πηγών εισαγωγών και των αγορών από χώρες εκτός της Ε.Ε.

Και ενώ στο επίπεδο του εμπορίου αγαθών, η Κίνα, η Ρωσία, η Ινδία και η Βραζιλία κατατάσσονται αντίστοιχα 2^{η}, 3^{η}, 9^{η} και 10^{η} στην ιεραρχία των σημαντικών εμπορικών εταίρων της Ε.Ε., στο επίπεδο των συναλλαγών στον τομέα των υπηρεσιών οι θέσεις ήταν πιο μετριοπαθείς: 3^{η}, 4^{η}, 12^{η} και 13^{η}. Κατά το 2009 και σύμφωνα με το επίπεδο του εμπορίου αγαθών, τα κράτη BRIC είχαν ένα μερίδιο της τάξης του 25,2 % στο εμπόριο με την Ε.Ε., ξεπερνώντας ακόμη και το μερίδιο χωρών που κατέχει ο όμιλος της NAFTA, δηλαδή το 18,7 % του συνόλου.

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη τις δύο εμπορικές ροές, τα κράτη BRIC είχαν, κατά το 2009, μερίδιο της τάξης του 18 % στις εξαγωγές αγαθών της Ε.Ε. (που υπέστη υπέρβαση μόνο από τη NAFTA , με ποσοστό 22,2 %) και 31,7 % στις εισαγωγές (16,2 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από το αντίστοιχο μερίδιο της NAFTA). Αυτά τα μερίδια αγοράς αντικατοπτρίζονται σε ένα μεγάλο έλλειμμα του ισοζυγίου των εμπορευματικών συναλλαγών μεταξύ Ε.Ε. και BRIC, γύρω στα 185 δις € (http://store.ectap., σελ. 8). Η Ε.Ε. σημείωσε ένα μικρό εμπορικό πλεόνασμα στις σχέσεις της με την Ινδία (2,1 δις €) και ένα μέτριο έλλειμμα με τη Βραζιλία (4,1 δις €) , ενώ τα ελλείμματα των εμπορικών ισοζυγίων με την Κίνα και τη Ρωσία ήταν αξιοσημείωτα (133 και 50 δις €, αντίστοιχα).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Το έλλειμμα στον τομέα των εμπορευματικών συναλλαγών είναι ακόμη πιο σημαντικό εάν ληφθεί υπόψη το συνολικό έλλειμμα της Ε.Ε. σε σχέση με τους έξω-κοινοτικούς εταίρους της, το οποίο ανήλθε σε περίπου 104 δις €. Κατά τα προηγούμενα έτη, το ισοζύγιο συναλλαγών αγαθών παρουσίασε έλλειμμα ύψους 249,6 δις € για το 2008 και 224,6 δις € για το 2007 (http://store.ectap, σελ. 9). Στοιχείο καθοριστικού παράγοντα για την εξέλιξη του εμπορικού ισοζυγίου αγαθών, κατά το 2009, ήταν η παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, η οποία επηρέασε και το συνολικό εμπόριο της Ε.Ε. όσον αφορά την μείωση των εξαγωγών, των εισαγωγών και, ως εκ τούτου, τα εμπορικά ισοζύγια.

Σε σύγκριση με το 2008, οι κοινοτικές εξαγωγές προς τη Ρωσία μειώθηκαν κατά 37,5%, στην Ινδία κατά περίπου 13% και στη Βραζιλία κατά 18 %. Σε αντίθεση με τις μειώσεις αυτές, οι εξαγωγές της Ε.Ε. προς την Κίνα αυξήθηκαν κατά περίπου 4 % κατά την ίδια περίοδο (2009). Όσον αφορά τις εισαγωγές, οι μειώσεις των ροών αυτών που καταγράφηκαν στα κράτη BRIC ήταν για την Ρωσία 35%, την Ινδία 14%, την Βραζιλία 28,5 % και 13,4 % για την Κίνα.

Κατά την περίοδο 2000-2009, οι μετοχές των BRIC στις κοινοτικές εξαγωγές αγαθών και, αντίστοιχα, στις εισαγωγές αυξήθηκαν σημαντικά και διακρίνεται η ιδιαίτερα θεαματική εξέλιξη της Κίνας και της Ρωσίας σχετικά με τα μερίδια της Ευρωπαϊκής αγοράς (http://store.ectap, σελ. 10), κυρίως για τις εισαγωγές. Η Κίνα ήταν το 2009 ο τρίτος σημαντικότερος εταίρος των εξαγωγών της Ε.Ε., η Ρωσία τέταρτος, η Ινδία όγδοος και η Βραζιλία δωδέκατος, όπου την ίδια χρονιά, η Κίνα ήταν η κύρια πηγή των εισαγωγών της Ε.Ε., η Ρωσία η τρίτη, η Βραζιλία η ένατη και τέλος η Ινδία ήταν η δέκατη.

Η ανάλυση των αμοιβαίων σχέσεων μεταξύ της Ε.Ε. και των BRIC στον τομέα των εμπορευματικών συναλλαγών του 2009, επισημαίνει τα εξής συμπεράσματα: όσον αφορά τις εξαγωγές, ο βαθμός εξάρτησης των BRIC από την εσωτερική αγορά της Ε.Ε. είναι πολύ υψηλότερος από εκείνον της Ε.Ε. προς τα κράτη BRIC. Η κατάσταση είναι παρόμοια και για τις εισαγωγές, εκτός από τις ροές Ε.Ε. και Κίνας: το μερίδιο της Κίνας στις εισαγωγές της Ε.Ε. (περίπου 18%) είναι υψηλότερο από το μερίδιο της Ε.Ε. στις εισαγωγές της Κίνας (13,4%), αν και η Ε.Ε. είναι ο κύριος εξαγωγέας στην κινεζική αγορά. Από την άλλη μεριά, η Ρωσία και ιδιαίτερα η Κίνα, είναι πιο σημαντικές για την Ε.Ε. ως πηγές εισαγωγής παρά ως εξαγωγικές αγορές, η οποία αντικατοπτρίζει την ανισορροπία του κοινοτικού εμπορίου σε σχέση με τις χώρες αυτές (ελλείμματα των 133 και 50 δις €).

Εν συνεχεία, οι μετοχές της Βραζιλίας στις εξαγωγές και εισαγωγές αγαθών της Ε.Ε. είναι της τάξης του 2%, ενώ το ποσοστό της Ινδίας στον τομέα των εξαγωγών της Ε.Ε. είναι υψηλότερο

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

από ό,τι στις εισαγωγές, ήτοι 2,5% και 2,1% αντίστοιχα. Εκτός αυτού, το εμπορικό ισοζύγιο της Ε.Ε. με τη Βραζιλία είναι αρνητικό (4 δις € για το 2009), ενώ παράλληλα 2,1 δις € των πλεονασμάτων της Ε.Ε. με την Ινδία καταγράφηκαν το ίδιο έτος. Οι αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση επηρέασε επίσης το εμπόριο υπηρεσιών το 2009. Οι εξαγωγές της Ε.Ε. προς την Κίνα, τη Ρωσία και τη Βραζιλία μειώθηκαν κατά 11%, 13,4% και 7,4% αντίστοιχα σε σύγκριση με τα επίπεδα που είχαν καταγραφεί το 2008, ενώ οι εξαγωγές προς την Ινδία αυξήθηκαν μόνο κατά 0,7 %. Με τη σειρά τους, οι κοινοτικές εισαγωγές από την Κίνα, τη Ρωσία και την Ινδία μειώθηκαν κατά περίπου 14% , 21,8% και 7,7% αντίστοιχα, ενώ αυτές από τη Βραζιλία αυξήθηκαν μόνο κατά 1,6 % το 2009 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2008.

Τώρα, όσον αφορά το μερίδιο που κατέχει ο όμιλος BRIC στο εμπόριο της Ε.Ε. στον τομέα των υπηρεσιών (δηλαδή εξαγωγές + εισαγωγές), αυτό είναι πολύ χαμηλότερο σε σύγκριση με τις σχετικές μετοχές στο εμπόριο αγαθών (http://store.ectap, σελ. 12): 11,2 % των εξαγωγών και 9,1 % των εισαγωγών στον τομέα των υπηρεσιών, έναντι 18 % των εξαγωγών και 31,7 % των εισαγωγών στο εμπόριο αγαθών (Eurostat, 2010). Αλλά, σε αντίθεση με το μεταξύ τους έλλειμμα συναλλαγών στο ισοζύγιο αγαθών των 185 δις € το 2009, το εμπορικό ισοζύγιο των υπηρεσιών παρουσίασε πλεόνασμα το ίδιο έτος (16,3 δις €), παρόμοιο με το επίπεδο του 2008 και κατά 3 δις € υψηλότερο από την τιμή που έχει καταγραφεί το 2007. Το υπόλοιπο αυτό αντιπροσωπεύει το 1/4 του πλεονάσματος της Ε.Ε. σε σχέση με όλους τους έξω - κοινοτικούς της εταίρους. Κατά συνέπεια, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Ε.Ε. κατά των κρατών BRIC είναι εμφανή στον τομέα των υπηρεσιών.

Αναφορικά με τις επενδύσεις, κατά την περίοδο 2004-2008, οι ροές άμεσων ξένων επενδύσεων της Ε.Ε. με τον υπόλοιπο κόσμο (σε επίπεδο εκτός κοινότητας) ξεπεράστηκαν από τις ενδοκοινοτικές ροές μεταξύ των Κρατών - Μελών. Αντ' αυτού, το 2009, οι ροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων που έλαβε η Ε.Ε. από τις χώρες εκτός της Ένωσης (συνολική αξία 221,7 δις €), αντιπροσώπευε το 59% του συνόλου των ροών που έλαβε. Η κατάσταση ήταν παρόμοια και για τις παραγόμενες ροές, δηλαδή τις ροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων που δημιουργούνται από την Ε.Ε. στις εκτός Κοινότητας χώρες (263,3 δις €), αφού αντιπροσώπευε το 54,7% των συνολικών παραγμένων ροών το 2009, σε αντίθεση με την προηγούμενη περίοδο, όταν το μερίδιο από τις εκτός Κοινότητας χώρες υπήρξε υψηλότερο από το μερίδιο των ενδο - κοινοτικών ροών.

Σε σύγκριση με τις εμπορικές ροές, η συμμετοχή των κρατών BRIC στις ροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Ε.Ε. είναι πολύ χαμηλότερη. Το κέντρο βαρύτητας ήταν, κατά τη διάρκεια ολόκληρης της περιόδου, η ομάδα της Ε.Ε. – 15 η οποία κατάφερε να συγκεντρώσει το

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

υψηλότερο ποσοστό των ροών αυτών. Το 2008, μεταξύ των κρατών της Ε.Ε., η Ισπανία ήταν ο κύριος επενδυτής στη Βραζιλία, η Μεγάλη Βρετανία στην Κίνα και τη Ρωσία και η Γερμανία στην Ινδία. Ακολουθεί ο Πίνακας 3, που υπογραμμίζει την βαρύτητα των μετοχών των εμπορικών και επενδυτικών ροών των κρατών BRIC στην Ε.Ε., όπου παρατηρείται μια αρνητική αξία των εκροών Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Ε.Ε. στη Ρωσία.

Πίνακας 3. Η βαρύτητα των μετοχών των εμπορικών και επενδυτικών ροών των κρατών BRIC στην Ε.Ε. κατά το έτος 2009 (σε%)

Share in the extra-EU trade in goods	**Brazil**	**Russia**	**India**	**China**	**BRIC**
Export	2.0	6.0	2.5	7.5	**18.0**
Import	2.1	9.6	2.1	17.9	**31.7**
Share in the extra-EU trade in services	**Brazil**	**Russia**	**India**	**China**	**BRIC**
Export	1.8	3.8	1.8	3.8	**11.2**
Import	1.5	2.6	1.8	3.2	**9.1**
Share in the extra-EU FDI	**Brazil**	**Russia**	**India**	**China**	**BRIC**
Inflows	1.3	1.4	0.2	0.1	**3.0**
Outflows	2.6	-	1.2	2	**5.8**

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι διμερείς ροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων καταγράφουν άφθονες διακυμάνσεις από το ένα έτος στο άλλο λόγω των συχνών αλλαγών στο επίπεδο των συστατικών τους (συμμετοχές σε κεφάλαιο, ενδοεταιρικά δάνεια και επανεπενδύσεις στα κέρδη) αλλά και των διακυμάνσεων στο επίπεδο του αριθμού και της αξίας των συγχωνεύσεων/εξαγορών και των πράσινων επενδύσεων στον τομέα, σίγουρα δίνει «χώρο» για την μελέτη των αποθεμάτων Άμεσων Ξένων Επενδύσεων.

Πιο συγκεκριμένα, στα επίπεδα του έτους 2008, τα αποθέματα Άμεσων Ξένων Επενδύσεων που έλαβε η Ε.Ε. από τις εκτός Κοινότητας χώρες ανήλθαν σε 2,421.4 δις € (32 % του συνόλου), καθώς και εκείνα που δημιουργούνται από την Ε.Ε. ανήλθαν σε 3.253 δις € (38 % του συνόλου). Όσον αφορά τα αποθέματα Άμεσων Ξένων Επενδύσεων που ελήφθησαν και που δημιουργούνται από την Ε.Ε., το αντίστοιχο των μετοχών της ομάδας BRIC ήταν 3,8 % και 8,4 %,αντίστοιχα.

Για πιο πλήρη εικόνα, ακολουθούν πίνακες (4,5,6,7) στατιστικών στοιχείων εμπορίου και FDI της Ε.Ε. και των χωρών BRIC για το διάστημα **2012-2014**:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Πίνακας 4 : EU – BRAZIL Trade and FDI Statistics

	Trade in goods 2012-2014, € billions			*Trade in services 2012-2014, € billions*		
Year	**EU imports**	**EU Exports**	**Balance**	**EU imports**	**EU Exports**	**Balance**
2012	37,4	39,7	2,3	6,5	15,8	9,3
2013	33,1	39,9	6,8	6,3	14,8	8,5
2014	31,0	37,0	6,0	7,3	13,5	6,2

Foreign direct investment 2013, € billions			
Year	**Inward stocks**	**Outward stocks**	**Balance**
2013	58,2	272,2	214,0

(http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/brazil/)

Πίνακας 5 : EU – RUSSIA Trade and FDI Statistics

	Trade in goods 2012-2014, € billions			*Trade in services 2012-2014, € billions*		
Year	**EU imports**	**EU Exports**	**Balance**	**EU imports**	**EU Exports**	**Balance**
2012	215,1	123,4	-91,7	13,9	28,8	14,9
2013	207,0	119,5	-87,5	14,3	30,7	16,4
2014	181,3	103,3	-78,0	12,4	28,9	16,4

Foreign direct investment 2013, € billions			
Year	**Inward stocks**	**Outward stocks**	**Balance**
2013	36,2	154,8	118,6

(http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/russia/)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Πίνακας 6 : EU – INDIA Trade and FDI Statistics

	Trade in goods 2012-2014, € billions			*Trade in services 2012-2014, € billions*		
Year	**EU imports**	**EU Exports**	**Balance**	**EU imports**	**EU Exports**	**Balance**
2012	37,5	38,5	1,0	12,6	11,7	-0,8
2013	36,8	35,8	-1,0	12,2	11,5	-0,7
2014	37,1	35,5	-1,7	11,1	11,8	0,7

Foreign direct investment 2013, € billions			
Year	**Inward stocks**	**Outward stocks**	**Balance**
2013	9,0	34,7	25,6

(http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/india)

Πίνακας 7: EU – CHINA Trade and FDI Statistics

	Trade in goods 2012-2014, € billions			*Trade in services 2012-2014, € billions*		
Year	**EU imports**	**EU Exports**	**Balance**	**EU imports**	**EU Exports**	**Balance**
2012	292,1	144,2	-147,9	20,0	25,1	5,1
2013	280,1	148,2	-131,9	20,9	29,0	8,1
2014	302,0	164,8	-137,3	22,6	31,7	9,2

Foreign direct investment 2013, € billions			
Year	**Inward stocks**	**Outward stocks**	**Balance**
2013	25,5	127,7	102,2

(http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/china)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

2.4 Προσδιοριστικοί παράγοντες του εμπορίου και των επενδυτικών ροών μεταξύ της Ε.Ε.και των κρατών BRIC.

Η ανάπτυξη του εμπορίου και των επενδυτικών ροών μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC καθορίζεται από πολλούς εξωγενείς και ενδογενείς παράγοντες. Από τους πρόσφατους εξωγενείς καθοριστικούς παράγοντες, πρέπει να αναφερθεί η παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση που δημιούργησε πολλές «αλυσιδωτές» συνέπειες για το διεθνές εμπόριο και τις επενδύσεις με αντίστοιχες συνέπειες στις διμερείς ανταλλαγές μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC.

Πρώτον, μετά το ιστορικά μέγιστο ποσό των διεθνών εμπορικών ροών μέχρι το 2008, η παγκόσμια ζήτηση μειώθηκε κατά το 2009, λόγω της ύφεσης που καταγράφηκε στις ανεπτυγμένες χώρες καθώς και της επιβράδυνσης του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης στις αναδυόμενες χώρες (http://store.ectap, σελ. 16). Η μείωση της ζήτησης που δημιουργήθηκε, με την σειρά της οδήγησε στη μείωση των τιμών των πρώτων υλών. Μετά την μεγαλύτερη αύξηση κατά τον τελευταίο αιώνα των τιμών των βασικών εμπορευμάτων που καταγράφηκαν στην περίοδο 2003-2008 (ΟΗΕ, 2010), οι τιμές μειώθηκαν από το Νοέμβριο του 2008 για το σύνολο των πρώτων υλών λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, όπως προαναφέρθηκε, αλλά και της υπερβολικής προσφοράς. Ως εκ τούτου, από την άλλη πλευρά, η μείωση των τιμών των πρώτων υλών συνέβαλε στη μείωση των πληθωριστικών πιέσεων και τη μείωση των μεταφορικών και άλλων εξόδων με άμεσες επιπτώσεις επί του πραγματικού εισοδήματος των καταναλωτών και έτσι οι επιπτώσεις της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης έχουν μετριαστεί εν μέρει από τη μείωση των τιμών των πρώτων υλών στις χώρες – εισαγωγείς εμπορευμάτων.

Δεύτερον, η χρηματοδότηση των εξαγωγών και των εισαγωγών γινόταν όλο και πιο περιορισμένη. Οι ειδικοί εκτιμούν ότι πάνω από το 90 % των εμπορικών συναλλαγών αποτελούσε μια μορφή δανείου (κυρίως σε σύντομο χρονικό διάστημα), ασφάλιση ή εγγύηση (ΠΟΕ, 2008). Από την άλλη πλευρά, η χρηματοδότηση των ελλειμμάτων του εμπορικού ισοζυγίου ήταν επίσης πιο δύσκολη και δαπανηρή, στο πλαίσιο του αβέβαιου περιβάλλοντος στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Τρίτον, οι ιδιωτικές επενδύσεις, ιδιαίτερα εκείνες που αναζητούν απόδοση, με μεγάλη συμβολή από τις εξαγωγές, έχουν περιοριστεί.

Στον τομέα των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, η κατάσταση είναι παρόμοια με εκείνη στο διεθνές εμπόριο, αλλά η απότομη μείωση των παγκόσμιων επενδυτικών ροών καταγράφηκε ένα χρόνο νωρίτερα, το 2008.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Τόσο οι επενδύσεις όσο και το διεθνές εμπόριο είχε καταγράψει μια απότομη μείωση το 2001, αλλά μικρότερη από αυτή του 2008-2009 και έχει ως κύριο καθοριστικό παράγοντα την επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης στις περισσότερες από τις αναπτυγμένες χώρες και την κρίση του τομέα της επικοινωνίας (το λεγόμενο 'dot.com' της κρίσης) και της πληροφορικής και επιδεινώθηκε από την αβεβαιότητα που καθιερώθηκε μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις Η.Π.Α. της 11ης Σεπτεμβρίου 2001.

Όσον αφορά τα ενδογενή στοιχεία, άξια αναφοράς είναι τα τρία από αυτά: τα οικονομικά συμπληρωματικά στοιχεία μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC, οι διεθνείς εξειδικεύσεις τους και τα διαφορετικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά τους, οι ιστορικές συγγένειες και η παράδοση στις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων οικονομιών (π.χ. οι εμπορικές και επενδυτικές σχέσεις μεταξύ της Βραζιλίας και της Πορτογαλίας) και, σε στενή σχέση με τα δύο προαναφερθέντα στοιχεία, η γεωγραφική κατανομή των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων. Ενδεικτικά, οι οικονομικές «συμπληρωματικότητας» μεταξύ της Ε.Ε. και των BRIC αντανακλώνται άμεσα στη δομή του εμπορίου, όπως φαίνεται στους παρακάτω **πίνακες (8 + 9)** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με πιο πρόσφατα οικονομικά στοιχεία (2014).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

European Union, Trade with BRIC

Trade flows by HS section 2014

Source Eurostat Comext - Statistical regime 4

HS Sections	Imports				Exports			
	Value Mio €	% Total	% Extra-EU	% Growth*	Value Mio €	% Total	% Extra-EU	% Growth*
Total	551,433	100.0	32.7	-1.0	340,524	100.0	20.0	-0.8
I Live animals; animal products	4,482	0.8	19.5	7.6	4,090	1.2	16.2	-28.6
II Vegetable products	9,811	1.8	20.7	4.5	3,550	1.0	14.2	-13.3
III Animal or vegetable fats and oils	532	0.1	6.2	-38.4	789	0.2	17.0	-26.8
IV Foodstuffs, beverages, tobacco	9,233	1.7	22.1	-3.3	8,927	2.6	13.7	3.4
V Mineral products	147,663	26.8	31.3	-15.4	5,933	1.7	5.1	-11.9
VI Products of the chemical or allied industries	25,589	4.6	17.4	2.5	42,574	12.5	17.4	1.1
VII Plastics, rubber and articles thereof	13,893	2.5	27.9	8.4	15,818	4.6	24.1	0.0
VIII Raw hides and skins, and saddlery	8,670	1.6	58.9	4.5	2,702	0.8	17.6	-12.9
IX Wood, charcoal and cork and articles thereof	4,598	0.8	43.1	10.0	1,703	0.5	14.1	4.1
X Pulp of wood, paper and paperboard	5,371	1.0	37.1	5.5	6,205	1.8	22.1	-6.5
XI Textiles and textile articles	44,272	8.0	44.4	7.9	7,653	2.2	17.8	-1.1
XII Footwear, hats and other headgear	11,873	2.2	59.7	8.2	1,532	0.4	17.2	-12.1
XIII Articles of stone, glass and ceramics	5,321	1.0	46.8	13.4	3,284	1.0	17.0	-4.5
XIV Pearls, precious metals and articles thereof	9,118	1.7	16.3	4.7	13,481	4.0	18.9	22.8
XV Base metals and articles thereof	34,745	6.3	37.0	17.6	21,809	6.4	20.5	-6.5
XVI Machinery and appliances	147,968	26.8	41.4	5.4	106,987	31.4	24.1	-2.2
XVII Transport equipment	10,215	1.9	10.7	-3.0	66,458	19.5	25.1	3.7
XVII Optical and photographic instruments, etc.	9,758	1.8	16.1	9.7	16,661	4.9	20.4	-0.3
XIX Arms and ammunition	75	0.0	9.2	1.1	77	0.0	2.6	-17.4
XX Miscellaneous manufactured articles	28,533	5.2	72.3	14.4	5,258	1.5	17.7	-3.4
XXI Works of art and antiques	88	0.0	2.4	12.0	299	0.1	4.4	-2.8
XXII Not classified	19,627	3.6	113.8	-15.6	4,734	1.4	22.1	5.2
AMA / NAMA Product Groups								
Total	551,433	100.0	32.7	-1.0	340,524	100.0	20.0	-0.8
Agricultural products (WTO AoA)	22,148	4.0	1.3	-1.2	18,675	5.5	1.1	-11.5
Fishery products	2,851	0.5	0.2	10.9	650	0.2	0.0	1.8
Industrial products	526,434	95.5	31.2	-1.1	321,199	94.3	18.9	-0.1

% Growth: relative variation between current and previous period

% Total: Share in Total: Total defined as all products

% Extra-EU: imports/exports as % of all EU partners i.e. excluding trade between EU Member States

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Total Goods: Top trading partners 2014

Source Eurostat Comext - Statistical regime 4

Imports			Exports			Total trade		
Partner	Value Mio €	% Extra-EU	Partner	Value Mio €	% Extra-EU	Partner	Value Mio €	% Extra-EU
World	1,685,003	100.0	World	1,703,076	100.0	World	3,388,079	100.0
1 China	302,049	17.9	1 USA	311,035	18.3	1 USA	517,162	15.3
2 USA	206,127	12.2	2 China	164,777	9.7	2 China	466,826	13.8
3 Russia	181,269	10.8	3 Switzerland	140,365	8.2	3 Russia	284,583	8.4
4 Switzerland	96,633	5.7	4 Russia	103,315	6.1	4 Switzerland	236,998	7.0
5 Norway	86,792	5.2	5 Turkey	74,639	4.4	5 Norway	136,993	4.0
6 Japan	55,211	3.3	6 Japan	53,272	3.1	6 Turkey	129,013	3.8
7 Turkey	54,374	3.2	7 Norway	50,201	2.9	7 Japan	108,483	3.2
8 South Korea	38,796	2.3	8 South Korea	43,196	2.5	8 South Korea	81,992	2.4
9 India	37,120	2.2	9 United Arab Emi...	42,756	2.5	9 India	72,587	2.1

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η πλειονότητα των επενδυτών από τις χώρες BRIC (κυρίως από την Κίνα και τη Ρωσία) είναι κρατικές εταιρείες, που εξασφάλισαν μονοπωλιακή θέση στην εγχώρια αγορά, αντίστοιχα, ένα από τα επιχειρήματα της ΕΕ για τους περιορισμούς που επιβάλλονται στην πρόσβαση στην εσωτερική της αγοράς είναι, η διαστρέβλωση του ανταγωνισμού. Παρ' όλα αυτά, πρόσφατες μελέτες (Hunya,Stölliger, 2009) υπογραμμίζουν το γεγονός ότι οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις από τα κράτη BRIC προς την Ε.Ε. συγκεντρώνονται σε κύριο ποσοστό στον τομέα των υπηρεσιών, ενώ οι κοινοτικές Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στα κράτη BRIC είναι σε αναλογία 1/3 στη βιομηχανία μεταποίησης και 2/3 στον τομέα των υπηρεσιών.

Σε κάθε περίπτωση, οι πρόσφατες διατάξεις της πολιτικής επενδύσεων της Ε.Ε. (επενδύσεις που σχετίζονται με το «πακέτο» προς το δρόμο απελευθέρωσης των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων) μπορούν να ενεργοποιήσουν τις διμερείς επενδυτικές ροές. Παράλληλα, το μερίδιο των αναπτυγμένων χωρών στις ροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων και τα αποθέματα που παράγονται από την Ε.Ε. παραμένει μεγάλο, παρά το υψηλό ποσοστό απόδοσης των επενδύσεων στα κράτη BRIC, ακόμη και πάνω από το μέσο όρο στα νέα Κράτη - Μέλη της Ε.Ε. Η εξήγηση κατά τους Hunya, Stölliger (2009) είναι η ελκυστικότητα των ανεπτυγμένων χωρών όσον αφορά τη μακροοικονομική σταθερότητα, τις υποδομές και την αυστηρή νομοθεσία στον τομέα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά και τις υψηλές τιμές των περιουσιακών στοιχείων και την μακρόχρονη ιστορία των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων μεταξύ των ανεπτυγμένων χωρών.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Όσον αφορά τους λόγους της Ε.Ε. να επενδύσει στα κράτη BRIC, θα πρέπει να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι, μαζί με τη μείωση του βαθμού ελκυστικότητας των φορολογικών παραδείσων ως βέλτιστων «προορισμών αγοράς», αυξάνεται και η αγοραστική ισχύς όσον αφορά το κόστος που δίνεται από το τοπικό μέγεθος της αγοράς, (Hunya, Stölliger, 2009). Αν ληφθεί δε υπόψη και ο ρόλος της Ε.Ε. στην καινοτομία και τον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας των οικονομιών BRIC, μπορεί να λεχθεί ότι οι σχέσεις μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC στον τομέα των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων θα εμβαθύνει ακόμη και μακροπρόθεσμα.

Επί του παρόντος, η Ε.Ε. είναι ο κύριος επενδυτής στη Βραζιλία και τη Ρωσία, ενώ ο Μαυρίκιος είναι ο μεγαλύτερος επενδυτής στην Ινδία και το Χονγκ – Κονγκ (Κίνα), ο πιο «σχετικός» επενδυτής στην Κίνα (http://store.ectap, σελ. 19). Η Κύπρος εμφανίζεται στα επίσημα στατιστικά στοιχεία της Ρωσικής Ομοσπονδίας ως ένας από τους πιο σημαντικούς ξένους επενδυτές.

Οι ροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων που φτάνουν στην Κίνα μέσω του Χονγκ - Κονγκ (στην πραγματικότητα, η πτωτική τάση οφείλεται στην αυξανόμενη ελκυστικότητα της Κίνας) ή για εκείνους που εισέρχονται στην Ρωσία μέσω της Κύπρου ή στην Ινδία μέσω του Μαυρίκιου αντανακλούν τη διαδικασία μετάβασης κεφαλαίου η οποία εξηγείται από την τάση των επενδυτών να αποφύγουν τις αμοιβές και τους φόρους. Παρ’ όλα αυτά, λόγω εφαρμογής αυστηρότερων προτύπων διαφάνειας και λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, ο βαθμός ελκυστικότητας των φορολογικών παραδείσων υπέστη πτώση, προς όφελος άλλων αγορών όπως ,είναι στην περίπτωση αυτή, τα κράτη BRIC.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

2.4 Προοπτικές των εμπορικών και επενδυτικών ροών μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC μέσα από το «φακό» των στρατηγικών διμερών σχέσεων

Επικρατεί η εντύπωση πως η Ευρώπη δυσκολεύεται περισσότερο από τις ΗΠΑ να ανταποκριθεί στις αλλαγές που συμβαίνουν στην παγκόσμια οικονομία. Θεωρητικά, έστω, ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να δράσει η Ευρώπη είναι απλός: να αφήσει τους θεσμούς της Ε.Ε. να λειτουργήσουν. Καθώς η Ε.Ε. αποτελεί ενιαία οικονομική ζώνη και η καταναλωτική αγορά είναι τόσο αχανής , μπορεί εύκολα να ανταπεξέλθει στην ισχυροποίηση των BRIC και αν μάλιστα λειτουργήσει ως μια πραγματική ζώνη ελεύθερου εμπορίου, τότε τα οφέλη θα είναι μεγάλα.

Αν και ο ρόλος της αγοράς είναι αναμφίβολα ο κύριος καθοριστικός παράγοντας των διεθνών εμπορικών και επενδυτικών ροών σε συνάρτηση με τον ρόλο που διαδραματίζουν τα δημόσια ιδρύματα και οι τυπικοί κανόνες, οι άτυποι κανόνες και οι περιορισμοί της δύναμής τους είναι αυτά που καθορίζουν τους κανόνες του παιχνιδιού. Η οριοθέτηση του διμερούς νομικού πλαισίου μεταξύ Ε.Ε. και χωρών BRIC μας επιτρέπει να σχηματίσουμε μια εικόνα του μεγέθους αυτών των προοπτικών.

Ε.Ε. και Βραζιλία

Αναλύοντας την εξέλιξη και το σημερινό επίπεδο των εμπορικών και επενδυτικών ανταλλαγών μεταξύ της Ε.Ε. και της Βραζιλίας, πρέπει να τονιστούν επιμελώς οι μεγάλες δυνατότητές τους. Η Βραζιλία διατηρεί ισχυρούς εμπορικούς δεσμούς με την Ισπανία και την Πορτογαλία με πολυεθνικές εταιρείες που εδρεύουν στις δύο χώρες να έχουν αναπτύξει έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα στη Βραζιλία, δεδομένου ότι η κεφαλαιαγορά της είναι σχετικά ανεπτυγμένη.

Λαμβάνοντας υπόψη το υψηλό επίπεδο του «προστατευτισμού» της Βραζιλίας στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών, αλλά και τα υπάρχοντα εμπόδια στο τοπικό επιχειρηματικό περιβάλλον, οι διαπραγματεύσεις πρέπει να συνεχιστούν τόσο στο πλαίσιο του «Doha Round» και στην Ε.Ε.-Mercosur όσο και σε διμερές επίπεδο, με σκοπό τη μείωση των τιμών και την άρση των μη δασμολογικών φραγμών στις εισαγωγές στη Βραζιλία καθώς και τη βελτίωση του τοπικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Αυτό θα διευκολύνει επίσης τη μείωση του πραγματικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου της Ε.Ε. με τη Βραζιλία με την Σύνοδο Κορυφής των επιχειρήσεων Ε.Ε. - Βραζιλίας να είναι επίσης ένας σημαντικός τρόπος για να ενισχυθούν οι μακροπρόθεσμες διμερείς εμπορικές και επενδυτικές σχέσεις.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Επίσης, η κατάσταση των εκροών Άμεσων Ξένων Επενδύσεων έχει επηρεασθεί από τις αναδιαρθρώσεις σε περιφερειακό επίπεδο, μιας και η απελευθέρωση των οικονομιών της Λατινικής Αμερικής στη δεκαετία του 1990 περιοριζόταν στις εταιρείες της Λατινικής Αμερικής με ζητούμενο τον εκσυγχρονισμό τους, ώστε να γίνουν ανταγωνιστικές έναντι του εξωτερικού ανταγωνισμού. Οι τοπικές εταιρείες είχαν δύο εναλλακτικές λύσεις: να χρεοκοπήσουν ή να εδραιωθούν. Όσες επιβίωσαν 'διεθνοποιήθηκαν' για να επεκτείνουν τις αγορές τους, να μειώσουν το κόστος και να βελτιώσουν τα προφίλ κινδύνου τους. Ακόμα περισσότερο, η διαδικασία ιδιωτικοποίησης (στη Βραζιλία και το Μεξικό) προώθησε όντως τη δημιουργία «εθνικών πρωταθλητών», οι οποίες, στη συνέχεια, «μεταμορφώθηκαν» σε μεγάλες πολυεθνικές. Στη Βραζιλία, η διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων και των μεταρρυθμίσεων αποσκοπούν κυρίως στη δημιουργία μεγάλων, αναδιαρθρωμένων και εξειδικευμένων εταιρειών (π.χ. η Vale, η Embraer ή η Petrobras).

Η Εθνική Τράπεζα Ανάπτυξης της Βραζιλίας (BNDES) διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στην εδραίωση των εθνικών εταιρειών και, πιο πρόσφατα, στην εμβάθυνση της διαδικασίας διεθνοποίησής τους, υποστηρίζοντας εντατικά τις εθνικές εταιρείες πιστωτικών γραμμών από το 1994 (και μόλις το 2002 να δημιουργεί μια ειδική γραμμή πίστωσης) για την επέκταση στο εξωτερικό των εταιρειών της Βραζιλίας. Το 2009, η BNDES χορήγησε δάνεια ύψους έως 8 δις δολαρίων για τη στήριξη πολυεθνικών εταιρειών της Βραζιλίας στους τομείς της γεωργίας, των κεφαλαιουχικών αγαθών, τις κατασκευές, τις τεχνικές μηχανικής, ηλεκτρονικών προϊόντων, της ενέργειας, των τεχνικών υπηρεσιών, της πληροφορικής και των επικοινωνιών. Παρ 'όλα αυτά, οι διεθνείς ειδικοί θεωρούν ότι η πρόσβαση των βραζιλιάνικων εταιρειών σε χρηματοδοτικούς πόρους εξακολουθεί να είναι περιορισμένη και οι περισσότεροι από τους επιχειρηματίες πρέπει να χρησιμοποιήσουν τους δικούς τους πόρους ή να βασίζονται σε χρηματοδότηση από το εξωτερικό (UNCTAD , 2010a , σελ. 49) .

Ε.Ε. και Ρωσία

Από τις προκλήσεις που θέτουν οι BRIC, εκείνη της Ρωσίας είναι ίσως η πιο σημαντική για την Ε.Ε. εξαιτίας των κοινών τους συνόρων (εντούτοις το μεγαλύτερο τμήμα της Ρωσίας ανήκει γεωγραφικά στην Ασία). Η Ρωσία θα παραμείνει μια μείζονος σημασίας πηγή ενεργειακών πόρων για τις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. και καθώς ήδη είναι ένας σημαντικός εμπορικός εταίρος πολλών χωρών-μελών , αν η οικονομία της φτάσει στο μέγεθος που τις επιτρέπουν οι δυνατότητές της, τότε θα γίνει μια ακόμα μεγαλύτερη αγορά για τα εξαγώγιμα προϊόντα των

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

ευρωπαϊκών χωρών. Σε αυτό ακριβώς το δεδομένο εδράζεται και το σκεπτικό της ένταξης της Ρωσίας στην Ε.Ε. και παρά τις συχνές εντάσεις στις μεταξύ τους σχέσεις, είναι επιτακτική η ύπαρξη καλών σχέσεων και κλίματος συνεργασίας.

Το αν η Ρωσία επιθυμεί να ενταχθεί είναι ένα εντελώς διαφορετικό ζήτημα. Δεδομένου του ιστορικού παρελθόντος, των διαφορών στην πολιτική φιλοσοφία και της ολοένα αυξανόμενης οικονομικής της ισχύος, καθίσταται μάλλον απίθανη η ένταξη της., καθώς η ίδια προτιμά να παραμείνει μια ισχυρή και ανεξάρτητη φωνή στις παγκόσμιες υποθέσεις.

Ε.Ε. και Ινδία

Η σχέση συνεργασίας μεταξύ της Ε.Ε. και της Ινδίας προέρχεται από την δεκαετία του ’60 και μόλις το 2000 έλαβε χώρα η πρώτη Διμερής Σύνοδος Κορυφής στη Λισσαβόνα, ακολούθησαν άλλες δέκα Σύνοδοι Κορυφής Υψηλού Επιπέδου και η 11η πραγματοποιήθηκε το 2010 στις Βρυξέλλες. Ιδιαίτερη σημασία είχε η Σύνοδος Κορυφής Υψηλού Επιπέδου του 2005 στο Νέο Δελχί, λόγω της ολοκλήρωσης του πρώτου σχεδίου κοινής δράσης. Προβλέπει, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία μιας ομάδας υψηλού επιπέδου για το εμπόριο, προκειμένου να αναλυθούν οι τρόποι εμβάθυνσης και διεύρυνσης των διμερών εμπορικών και επενδυτικών σχέσεων.

Το κοινό σχέδιο δράσης επανεξετάστηκε στο πλαίσιο της Συνόδου του 2008 που πραγματοποιήθηκε στη Μασσαλία. Ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής ‘Ευρώπη στον κόσμο’, που ξεκίνησε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2006 και σύμφωνα με τις μελέτες σκοπιμότητας σχετικά με τη δυνατότητα θέσπισης μιας διμερούς ‘Συμφωνίας Ελεύθερου Εμπορίου’ και λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση του 2006 της Ομάδας Εργασίας Υψηλού Επιπέδου για το Εμπόριο, οι δύο πλευρές συμφώνησαν στις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη μιας τέτοιας συμφωνίας. Εν τούτοις, είναι γεγονός ότι οι 9 διαπραγματεύσεις (μεταξύ 2007 - 2010) υπήρξαν δύσκολες, καθώς η Ινδία ενδέχεται να ‘χάσει’ σε διάφορα επίπεδα μετά την ολοκλήρωση της συμφωνίας. Προδήλως αυτές οι απώλειες να σχετίζονται με μείωση των εισπράξεων από τους τελωνειακούς δασμούς, με πιθανή εμβάθυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, με κίνδυνους που προκαλούνται από την απελευθέρωση των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με περιορισμός του ελέγχου επί του κεφαλαίου που προβλέπει να χορηγεί την εθνική ‘μεταχείριση’ στους Ευρωπαίους επενδυτές κ.α. (http://store.ectap, σελ. 22). Απεναντίας, για την Ε.Ε. η σύναψη μιας τέτοιας συμφωνίας θα μπορούσε να δημιουργήσει μια σειρά από πλεονεκτήματα, όπως μια μείωση του επιπέδου προστασίας που επιβάλλεται από την Ινδία στις εισαγωγές από την Ε.Ε., την ενίσχυση των επενδυτικών ροών και των διμερών

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

εμπορικών ανταλλαγών, έχοντας παράλληλα επίγνωση πως στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας, οι σχέσεις συνεργασίας μεταξύ της Ε.Ε. και της Ινδίας είναι ισχυρές.

Ε.Ε. και Κίνα

Η περίπτωση της Κίνας δεν αφέθηκε τυχαία τελευταία, καθώς αποτελεί το δεύτερο πιο σημαντικό εταίρο της Ε.Ε., οριακά πίσω από τις Η.Π.Α, με τις εμπορικές ροές να αγγίζουν τα 430 δις. Ευρώ, όταν το 2004, για παράδειγμα, η αξία των εμπορικών τους συναλλαγών ήταν περίπου 175 δις ευρώ. Το 17% περίπου των εισαγωγών της Ε.Ε. είναι κινεζικής προέλευσης (με μεγάλη διαφορά από τη Ρωσία που έχει μερίδιο της τάξης του 11,6%), ενώ η Κίνα είναι ο τρίτος κατά σειρά προορισμός εξαγωγών της Ε.Ε. μετά τις ΗΠΑ και την Ελβετία. Η δυναμική και οι επιπτώσεις των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων των δύο μερών είναι τέτοια που η Κίνα αποτελεί αναμφισβήτητα την πιο σημαντική πρόκληση για την εμπορική πολιτική της Ε.Ε.

Η Ε.Ε. αντιμετώπισε σημαντικά προβλήματα με την Κίνα, προεξάρχοντος του θέματος της των εξαγωγών της Κίνας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, με την κατάργηση των ποσοστώσεων η οποία άφησε εκτεθειμένη την Ε.Ε. στις κινεζικές εξαγωγές, σε τέτοιο βαθμό που εξετάσθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 2000 το ενδεχόμενο λήψης μέτρων διασφάλισης (anti – dumping). Το θέμα διευθετήθηκε με την επίτευξη διμερούς συμφωνίας, η οποία έθετε όρια αύξησης των εισαγωγών στην Ε.Ε. κινέζικων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ωστόσο δημιούργησε εντάσεις εντός της Ε.Ε. Η ανάγκη προστασίας κλάδων της εγχώριας οικονομίας από τον κινέζικο αθέμιτο ανταγωνισμό δικαιολογεί και την άρνηση της Ε.Ε. να προσδώσει στην Κίνα καθεστώς «οικονομίας της αγοράς», το οποίο αποτελεί πάγιο αίτημα της κινέζικης πλευράς. Η Επιτροπή υποστηρίζει πως πρόκειται για ένα τεχνικό ζήτημα προδιαγραφών που η Κίνα δεν πληροί ακόμα. Η χορήγηση του καθεστώτος θα περιόριζε τη δυνατότητα προστασίας ευρωπαϊκών βιομηχανιών από επιθετικές πρακτικές dumping και θα στερούσε την Ε.Ε. από ένα αμυντικό μέσο που χρησιμοποιείται εκτενώς ακόμα, αν αναλογιστεί κανείς ότι η Κίνα κατέχει σταθερά την πρώτη θέση ως προς τις υποθέσεις που έχει χρειαστεί η Ε.Ε. να αναλάβει δράση, υιοθετώντας μέτρα διασφάλισης των συμφερόντων της.

Ωστόσο, η Ε.Ε. επιχειρεί και μερικώς κατορθώνει να αρθρώσει ένα πιο δυναμικό και συνεκτικό λόγο απέναντι στην Κίνα. Πλέον, το καθεστώς της «οικονομίας της αγοράς» συνδέεται με το άνοιγμα της κινέζικης αγοράς και αμοιβαία επωφελείς συμφωνίες. Με αυτό τον τρόπο, η Ε.Ε. φαινομενικά ξεπερνά το στάδιο θεώρησης και αντιμετώπισης της Κίνας ως μιας θεωρητικά πιο αδύναμης οικονομίας, επιδιώκοντας στη νέα αυτή περίοδο οικονομικών σχέσεων αμοιβαιότητα.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

και ανταλλάγματα, δίνοντας έτσι τέλος σε μια πολιτική διαρκών μονομερών παραχωρήσεων υπό την προσδοκία μελλοντικών κερδών. (Godement et al 2011:3).

Η σημαντική οικονομική διείσδυση της Κίνας είναι εμφανής στα μεγέθη των άμεσων ξένων επενδύσεων και η τάση αυτή συνδέεται με την γενικότερη επενδυτική στροφή της Κίνας προς το εξωτερικό (going-out strategy).Έτσι, δεν πρέπει να μας εκπλήσσει το γεγονός ότι από το 2010 και μετά οι Α.Ξ.Ε. της Κίνας στην Ε.Ε. έχουν δεκαπλασιαστεί, από ένα μέσο όρο 700 εκατομ. Ευρώ την περίοδο 2004 – 2008 σε περίπου 7.5 δις ευρώ το 2011 (Hanemann and Rosen 2012: 35). Το **Διάγραμμα** παρακάτω παρουσιάζει την τάση αυτή, δείχνοντας επίσης και την προτίμηση για επενδύσεις εκ του μηδενός (Greenfield projects) και λιγότερο για εξαγωγές.

Figure 17: Chinese Direct Investment in the EU-27, 2000-2011

Number of deals and USD million

Η αύξηση είναι σημαντική και εν πολλοίς καλοδεχούμενη από την πλευρά της Ε.Ε. στην παρούσα φάση οικονομικής δυσπραγίας. Ο κίνδυνος που ελλοχεύει είναι ένας ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών-μελών για την προσέλκυση κινεζικών κεφαλαίων που θα υπονομεύσει την ενιαία στάση της Ε.Ε. και θα αποτρέψει την συνεκτική κανονιστική ρύθμιση των κινεζικών επενδύσεων στην Ε.Ε. Για αυτό το λόγο, η διαμόρφωση ενιαίου πλαισίου πολιτικής μπορεί να αποτελέσει την ευρωπαϊκή γραμμή άμυνας στις κινεζικές προσπάθειες εξασφάλισης προνομιακής μεταχείρισης λόγω μεγέθους και οικονομικής συγκυρίας, συγκυρίας κατά την οποία η Κίνα έχει εμφανιστεί ως «λευκός ιππότης» που θα σώσει την Ευρωζώνη και ιδιαίτερα τον ταλαιπωρημένο Νότο από τα προβλήματα δημόσιου χρέους, κάτι τέτοιο όμως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Από την πλευρά της Κίνας, μεταξύ των σημαντικότερων κινήτρων που έχουν οι εταιρείες να επενδύσουν στο εξωτερικό είναι η πρόσβαση στους φυσικούς πόρους. Για αυτό το λόγο τα περισσότερα από τα επενδυτικά σχέδια στο εξωτερικό είναι προσανατολισμένα στους φυσικούς πόρους επωφελούμενα μάλιστα από τη στήριξη της κυβέρνησης. Υπάρχουν επίσης πολλά έργα με στόχο την επίτευξη 'ανοίγματος' και πρόσβασης σε τεχνολογίες και κέντρα έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε θέσεις - κλειδιά (π.χ. η Huawei Technologies, η ZTE Corporation στη Σουηδία και η Haier στη Γερμανία) καθώς και την πρόσβαση σε γνωστές μάρκες (απόκτηση του τμήματος IBM PC Company από Lenovo Group Ltd).

Όσον αφορά δε τη νομοθεσία που εγκρίθηκε πρόσφατα στην Κίνα για τη ρύθμιση των κινεζικών Άμεσων Ξένων Επενδύσεων περιλαμβάνει νέα μέτρα για τη διαχείριση των επενδύσεων στο εξωτερικό και διατάξεις που αφορούν την εποπτεία σε ξένο νόμισμα των εργασιών για Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (http://store.ectap, σελ. 29). Σύμφωνα με τους νέους κανονισμούς, οι διαδικασίες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων έχουν ακόμα πιο απλουστευμένη μορφή. Τα νέα μέτρα προβλέπουν για πρώτη φορά ότι οι κινεζικές εταιρείες θα πρέπει να τηρούν τους νόμους και τους κανονισμούς των χωρών υποδοχής και να αναλάβουν τις κοινωνικές ευθύνες (κώδικας συμπεριφοράς των εταιρειών στο εξωτερικό). Όμως, παρά τα μέτρα που ελήφθησαν από τις κινεζικές αρχές για 'επιτάχυνση' των επενδύσεων στο εξωτερικό και την επέκταση των εκροών Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, αυτά προφανώς ήταν υψηλότερα από τις εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων. Αυτό οφείλεται στους διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης ανάμεσα στις δύο κατηγορίες εισροών Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, ήτοι τις λαμβανόμενες ροές οι οποίες αυξάνονται με πολύ ταχείς ρυθμούς έναντι των παραγόμενων και από υψηλότερη βάση.

Για την Κίνα, η διαφορά μεταξύ των λαμβανόμενων ροών και των ροών προς δημιουργία έφθασε το 2007 το μέγιστο ποσό της περιόδου 1990-2009 (61 δις $), στην Ινδία η μέγιστη διαφορά μεταξύ των δύο ροών καταγράφηκε το 2008, αλλά σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο από ό,τι στην Κίνα (περίπου 22 δις $). Η Βραζιλία, η Ινδία και η Ρωσία σκοπεύουν επίσης να δημιουργήσουν παγκόσμιους φορείς με σχετικά κίνητρα (όπως θα ήταν η δημιουργία 'εθνικών πρωταθλητών' στη Ρωσία και τη Βραζιλία ή να συνεχίσουν να 'απελευθερώνουν' το σύστημα σε ξένο νόμισμα στην Ινδία).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Κεφάλαιο 3. Η σημασία της Οικονομικής Ολοκλήρωσης.

3.1. BRIC και Παγκοσμιοποίηση.

Αν και η 'αναδυόμενη οικονομική δύναμη' είναι μια θεωρητική έννοια που χρησιμοποιείται για να καθορίσει την οικονομική δυναμική των αναπτυσσόμενων χωρών, εντούτοις, δεν αντικατοπτρίζει επαρκώς τις γεωπολιτικές διαφορές μεταξύ των χωρών ούτε και τις επιπτώσεις της εξωτερικής πολιτικής τους (Haibin, N., 2012, σελ. 2). Μεταφράζοντας την οικονομική δύναμη παραδείγματος χάριν, σε διεθνή επιρροή, με την αλλαγή σκέψης και συμπεριφοράς του άλλου ή με τη συμβολή του στα διεθνή δημόσια αγαθά, είναι μια δύσκολη διαδικασία.

Συγκεκριμένα, οι αναδυόμενες οικονομίες έχουν οριστεί ως αναδυόμενες δυνάμεις για να περιγράψουν την αύξηση της διεθνούς επιρροής τους. Η διεθνής κοινότητα έχει παρατηρήσει κατά την τελευταία δεκαετία ότι τα κράτη BRIC είχαν αρχίσει να συμμετάσχουν πιο ενεργά στις διεθνείς υποθέσεις. Σε πιο μεμονωμένο και τοπικό επίπεδο, τα κράτη BRIC είναι εξέχοντες περιφερειακοί παίκτες στη διατήρηση της περιφερειακής ασφάλειας και στην αντιμετώπιση οικονομικών προκλήσεων σε ποικίλους τομείς μέσω των περιφερειακών οργάνων τους ή μερικές φορές σε συντονισμό με τρίτους μεγάλους εξωτερικούς 'παίκτες'.

Τα κράτη BRIC ως ομάδα έχουν ως στόχο την οικοδόμηση μιας πιο δίκαιης παγκόσμιας τάξης, ιδίως με τη μεταρρύθμιση των τρεχουσών πρακτικών των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Αυτή η προληπτική στάση στη διεθνή σκηνή αντανακλά το γεγονός ότι οι αναδυόμενες δυνάμεις βλέπουν το μέλλον τους στην, σε βάθος χρόνου, ενσωμάτωση στο διεθνές σύστημα και την παγκοσμιοποίηση. Αν και αυτές οι δυνάμεις είχαν συχνά εντοπιστεί και χαρακτηριστεί ως περιφερειακές, επεκτείνοντας την επιρροή τους στο παγκόσμιο περιβάλλον δεν θα πρέπει, προκειμένου να πετύχουν απτά αποτελέσματα, να στηριχθούν αποκλειστικά στις περιφερειακές βάσεις στις οποίες ανήκουν.
Συγκεκριμένα, η περιφερειακή τους ηγετική φυσιογνωμία συχνά αμφισβητείται. Η Κίνα και η Βραζιλία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ισχυρές προκλήσεις όσον αφορά τον περιφερειακό ηγετικό τους ρόλο τόσο εντός της περιοχής τους ή με άλλες μεγάλες δυνάμεις από άλλη περιοχή. Παρά τις προκλήσεις, τα περισσότερα από τα μέλη των BRIC έχουν δημιουργήσει ισχυρές πολιτικές και οικονομικές διασυνδέσεις με την υπόλοιπη περιοχή τους και παίζουν είτε ηγετικούς ή υποστηρικτικούς ρόλους για την περιφερειακή συνεργασία. Ωστόσο, φαίνεται πως οι περισσότερες αναδυόμενες δυνάμεις υιοθετούν μια συνολική στρατηγική για την ανάπτυξή τους.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

3.2. Μονομερείς και Πολυμερείς Ενέργειες μεταξύ Η.Π.Α., Ε.Ε. και BRIC.

Με βάση την ανάλυση «Ισορροπίας Δυνάμεων» που ακολουθεί στον **Πίνακα 11**, σκιαγραφούνται τα μονομερή ή πολυμερή κίνητρα των κρατών BRIC που για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης βασίζονται σε τρεις τομείς: α) μονομέρεια σχετιζόμενη με τον κόσμο, β) μονομέρεια «βασισμένη από τη μια χώρα στην άλλη» και γ) μονομέρεια προς τις Η.Π.Α.. Πριν όμως προχωρήσουμε είναι αναγκαία μια γρήγορη ματιά στα στοιχεία του εξωτερικού χρέους έναντι του Α.Ε.Π. για όλα τα κράτη BRIC καθώς και των Η.Π.Α. (**Πίνακας 10**).

Πίνακας 10 (Narayanaswami, K., σελ. 8).

	External Debt(USD)	**GDP (USD)**	**Ext. Debt GDP (2011)**
Βραζιλία	310,8 δις	2,492,9 δις	15%
Ρωσία	501,3 δις	1,850,4 δις	23%
Ινδία	267,1 δις	1,826,8 δις	21%
Κίνα	697,2 δις	7,298,1 δις	8.7%
Η.Π.Α.	16,053,4 δις	15,075,6 δις	103%

Πίνακας 11 (Narayanaswami, K., σελ. 9).

	Unilateralism:World	**Unilateralism:BRIC**	**Unilateralism:US**
 ΒΡΑΖΙΛΙΑ	Κανένα κίνητρο για την παγκόσμια μονομέρεια δεδομένης της γεωγραφικής θέσης της χώρας και της οικονομικής εξάρτησής της από τις εξαγωγές. Δεν κατέχει ή οφείλει κανένα σημαντικό χρέος.	Μεγαλύτερο κίνητρο για να συνεργαστεί με τα κράτη BRIC ώστε να διευκολυνθούν οι εμπορικές συμφωνίες.	Κανένα κίνητρο για μονομέρεια με τις Η.Π.Α. εκτός από τις πολιτικές τοποθετήσεις.

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

 ΡΩΣΙΑ	Μονομέρεια στις περιφερειακές περιοχές για την παροχή οικονομικών κινήτρων (π.χ. προμήθεια πετρελαίου, αγωγοί κ.α.). Καθώς οι Η.Π.Α. δεν δίνουν προτεραιότητα στη Ρωσία και την Ανατολική Ευρώπη, η Ρωσία εμφανίζεται μονόπλευρη σε αυτή την περιοχή.	Με την παρακμή των Ινδο - Ρωσικών σχέσεων, η Ρωσία έχει μεγαλύτερο κίνητρο για να συνεργαστεί με την Κίνα, δεδομένου ότι είναι η μόνη ιδεολογική 'σύμμαχος' στη διεθνή σκηνή ακόμη και αν οι ρόλοι μεταξύ της Ρωσίας και της Κίνας φαίνεται να έχουν αντιστραφεί με την πάροδο του χρόνου.	Κανένα κίνητρο για μονομέρεια με τις Η.Π.Α., δεδομένου ότι είναι προς το συμφέρον της Ρωσίας οι Η.Π.Α. να παρεμβαίνουν λιγότερο στις Ρωσικές υποθέσεις ή σε αυτές της Ανατολικής Ευρώπης. Δεν κατέχει ή οφείλει κανένα σημαντικό χρέος.
 ΙΝΔΙΑ	Αυξημένη μονομέρεια στην περιοχή, λόγω των πιθανών απειλών από Κίνα/Πακιστάν. Η Ινδική οικονομία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από ξένους θεσμικούς επενδυτές, η οποία θα επηρεαστεί από την υιοθέτηση ενός πιο επιθετικού μονομερούς ρόλου.	Η αυξημένη απειλή από Κίνα/Πακιστάν και η χειροτέρευση των Ινδο-Ρωσικών σχέσεων αυξάνει τη σημασία του διαλόγου. Η Κινεζική ιδιοκτησία του Αμερικανικού χρέους θέτει επίσης την Ινδία σε αδιέξοδο, δεδομένου ότι παρέχει στην Κίνα επιρροή πάνω στις Η.Π.Α.	Λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη FII και την αυξημένη κυριότητα του ινδικού χρέους από ιδιωτικές Αμερικανικές επιχειρήσεις, το κίνητρο για την Ινδία πρόκειται να 'φιλοξενηθεί' στις Η.Π.Α.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

 ΚΙΝΑ	Αυξημένη πολυμέρεια στον κόσμο λόγω της εξαιρετικά ισχυρής οικονομίας της, δεδομένης της επιρροής της πάνω στις Η.Π.Α., και με δεδομένη την αυξανόμενη πολιτική επιρροή της στην Ανατολική / Νοτιοανατολική Ασία. Ωστόσο, η αυξημένη εξάρτησή της από το πετρέλαιο θα μπορούσε να μετριάσει μερικά από αυτά τα χαρακτηριστικά.	Η πιθανή απειλή από Ινδία/Ιαπωνία (η οποία κατέχει επίσης σημαντικό Αμερικανικό χρέος) και οι καλές σχέσεις με τη Ρωσία παρέχουν στην Κίνα το κίνητρο να είναι μονομερής στην ‘αντιμετώπιση’ των BRIC. Αυτό αποδεικνύεται από την Κινεζική προσθήκη της Νότιας Αφρικής στην ‘ομάδα’.	Ενώ η Κίνα κατέχει ένα σημαντικό μέρος του Αμερικανικού χρέους, η οικονομία της είναι επίσης στενά συνδεδεμένη με την ‘ζωντανή’ Αμερικανική οικονομία. Επιπλέον, η Κίνα δεν έχει την ίδια πολιτική επιρροή σε σχέση με άλλα έθνη και συνασπισμούς (π.χ. Ε.Ε.), που διαθέτει η Αμερική. Υπάρχει κίνητρο για την Κίνα να έχει πολυμερή διάλογο με τις Η.Π.Α.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

3.3. Ο σημαντικός και καινοτόμος ρόλος των in-house νομικών υπηρεσιών.

Όπως ήταν αναμενόμενο, το άνοιγμα των αγορών των κρατών BRIC, καθώς και η αυξανόμενη επιρροή τους στη διεθνή σκηνή έχει τροφοδοτήσει μια αυξανόμενη ζήτηση σε κάθε χώρα για νέα νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά 'εργαλεία' που θα διέπουν αυτή τη νέα οικονομική δραστηριότητα, αλλά και για τη διασύνδεση με το ευρύτερο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον. Αυτό, με τη σειρά του, δημιούργησε την ανάγκη για δικηγόρους που είναι σε θέση να ασκούν τη δικηγορία σε αυτό το νέο νομικό και κανονιστικό περιβάλλον, ιδίως σε τομείς εταιρικού δικαίου, όπως συγχωνεύσεις και εξαγορές, χρηματοδότηση έργων, κινητών αξιών όπως επίσης και δημόσιες προσφορές που έχουν πυροδοτηθεί από τη ραγδαία αύξηση του αριθμού των ξένων και εγχώριων εταιρειών οι οποίες δραστηριοποιούνται στα κράτη BRIC. Σήμερα, αυτή η νέα εταιρική νομική ελίτ των BRIC, με την οποία εννοούμε τους δικηγόρους που εργάζονται σε δικηγορικά γραφεία και ασκούν αυτές τις δικαιοδοσίες οι οποίες εξυπηρετούν μια πελατεία αποτελούμενη κυρίως από ξένες και εγχώριες εταιρείες, έχει αυξηθεί σημαντικά σε μέγεθος και σημασία (Wilkins, D.B., and Papa, M., 2013, σελ. 3-5). Κάθε χώρα μπορεί να 'καυχιέται' τώρα για τα πολλά δικηγορικά γραφεία που απασχολούν εκατοντάδες νομικούς (π.χ. η περίπτωση της Κίνας που απασχολεί περισσότερους από χίλιους τέτοιους δικηγόρους) όπως επίσης και για τις υψηλής ποιότητας εταιρικές νομικές υπηρεσίες(π.χ. τα 500 δικηγορικά γραφεία γενικών συμβούλων του Ινδικού Ομίλου Tata).

Εκτός από τα δικηγορικά γραφεία των κρατών BRIC, οι πολυεθνικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε αυτές τις αναδυόμενες οικονομίες, έχουν ήδη γίνει γνωστές έξω από τις εγχώριες αγορές τους, με τον αντίκτυπο των 'in-house' δικηγόρων να διαδραματίζει ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια κατασκευής αυτής της παγκόσμιας επέκτασης (Wilkins, D.B., andPapa, M., 2013, σελ. 9). Έτσι, από το 2006 έως και το 2012, ο αριθμός των εταιρειών των κρατών BRIC σχεδόν τριπλασιάστηκε (από 35 σε 96) στην παγκόσμια λίστα Fortune των 500 μεγαλύτερων εταιρειών παγκοσμίως.

Οι εταιρείες αυτές ελέγχουν τεράστιους ανθρώπινους, οικονομικούς, τεχνολογικούς και φυσικούς πόρους και συμμετέχουν σε μεγάλο βαθμό στο εξωτερικό, όπου αντιμετωπίζουν πολλαπλές νομικές προκλήσεις. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι πολλές από αυτές τις εταιρείες έχουν αρχίσει να αναπτύσσουν όλο και πιο μεγάλα και εκλεπτυσμένα εσωτερικά νομικά τμήματα.

Οι Νομικοί Σύμβουλοι, όχι μόνο νομιμοποιούν τις επιλογές που κάνουν οι εταιρείες καθώς θα συμμετάσχουν σε μια σειρά από πολλαπλασιαζόμενες και ποικίλες συναλλαγές, αλλά τις αναγκάζουν επίσης να σκέφτονται με υπευθυνότητα τις επενδύσεις και τις επιχειρηματικές πρακτικές παρέχοντάς τους νομικές αρχές αναφορικά με στρατηγικές αποφάσεις. Ωστόσο, ένα

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

μεγάλο μέρος των συμβούλων των επιχειρήσεων στα κράτη BRIC, όπως και οι δικηγόροι των επιχειρήσεων εταιρικού δικαίου, δεν έχουν ακόμη φθάσει στο ίδιο επίπεδο τεχνικής ικανότητας και εξειδίκευσης των δυτικών χωρών.

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

3.4. Κοινή αγορά: κατά πόσο είναι εφικτή για τις χώρες BRIC?

Παρά τα όποια θετικά βήματα που γίνονται στην κατεύθυνση της σύγκλισης των οικονομιών των κρατών BRIC, θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι μια τέτοιου είδους Ένωση δυνάμεων δεν μπορεί να διεκδικήσει, στα επόμενα 15 – 20 χρόνια, μια βαθύτερη οικονομική ολοκλήρωση. Ο κύριος αποτρεπτικός παράγοντας για μια πιο στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών αυτών είναι οι διαφορές στο πολιτικό και οικονομικό τους σύστημα. Ωστόσο, η πολιτική που ακολουθούν οι σημερινοί ηγέτες των κρατών αυτών θα μπορούσε να διασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων εντός της ομάδας. Αυτό αποδεικνύεται επίσης και από τη θετική δυναμική του εμπορίου μεταξύ τους. Για παράδειγμα, κατά την τελευταία δεκαετία, οι εμπορικές συναλλαγές της Ρωσίας με τους άλλους εταίρους στην ομάδα κρατών BRIC αυξήθηκαν σχεδόν κατά εννέα φορές (από τα 14,2 στα 121,4 δις δολάρια). Για τη Ρωσία, τα μακροοικονομικά αποτελέσματα από μια τέτοια πολιτική, θα πρέπει να εκφράζονται σε χαμηλότερες τιμές για τα προϊόντα που παράγονται στην επικράτεια των χωρών της ομάδας ή στην επέκταση του ανταγωνισμού στην «Κοινή Αγορά» των BRIC.

Οι προοπτικές για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της ρωσικής οικονομίας και τη μείωση της εξάρτησης από τη μεταβλητότητα των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών, θα εξαρτηθούν από την αποτελεσματικότητα της αλληλεπίδρασης μεταξύ των κρατών BRIC σε κρίσιμα οικονομικά και αναπτυξιακά ζητήματα. Ωστόσο, δεν απαιτείται στενότερη οικονομική συνεργασία στο πλαίσιο μιας τέτοιας μεγάλης κοινότητας, όπως συμβαίνει για παράδειγμα, στο πλαίσιο των πιο προηγμένων οργανισμών ολοκλήρωσης (Ε.Ε., Ευρασιατική Οικονομική Ένωση κ.ά.). Οι προοπτικές για τα κράτη BRIC θα πρέπει να συνδέονται με την ελαχιστοποίηση των απωλειών για τις εθνικές οικονομίες σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης, προς την κατεύθυνση της πιο ισορροπημένης κατανομής των πόρων και στη θετική τους επενέργεια στην παγκόσμια οικονομία. Και σίγουρα, η τάση ανάπτυξης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εντός των τεσσάρων χωρών, υποδεικνύει το μεγάλο δυναμικό που διαθέτει η «αναδυόμενη» ομάδα BRIC για την αλλαγή του ισχύοντος διεθνούς νομισματικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

3.5. Η εξωτερική εικόνα της Ε.Ε. από τις χώρες BRIC και οι διμερείς οικονομικές της σχέσεις.

Μία από τις βασικές παραδοχές των μετεχόντων στο ευρωπαϊκό εγχείρημα, είναι ότι η Ε.Ε., στην παγκόσμια δράση της, ακολουθεί αξίες και προσεγγίσεις οι οποίες διαφέρουν πάρα πολύ, όχι μόνο από αυτές των Εθνών-Κρατών, αλλά και των ίδιων των Κρατών-Μελών της. Στο ίδιο πνεύμα, θα μπορούσε να λεχθεί, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση διαφέρει τόσο από τους διεθνείς οργανισμούς, όπως είναι το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα, όσο και από τους περιφερειακούς οργανισμούς, όπως το Mercosur, που ασχολούνται κυρίως με την οικονομική πολιτική.

Η συγκεκριμένη θέση περί 'διακριτότητας' δείχνει να πάσχει από ένα βασικό χαρακτηριστικό. Και αυτό δεν είναι άλλο από τη βαθιά της Ευρωκεντρικότητα που διαπνέεται από την υπόθεση ότι το να είσαι διαφορετικός, σημαίνει ότι είσαι ο 'καλύτερος' παγκόσμιος παράγοντας. Σε μια προσπάθεια ελέγχου αυτής της υπόθεσης, αρκετοί αναλυτές, ερευνούν εάν η εξωτερική πολιτική της Ε.Ε. είναι όσο 'διακριτή' και αποτελεσματική όσο υποστηρίζεται ότι είναι. Οι μελέτες, ωστόσο, αυτοπεριορίζονται στην ανάλυση της συνοχής και του αντίκτυπου των ευρωπαϊκών πολιτικών χωρίς να συλλαμβάνουν ένα σημαντικό στοιχείο της σχέσης μεταξύ της Ε.Ε. και του υπόλοιπου κόσμου, που είναι ο τρόπος αντίληψης της εξωτερικής εικόνας της, από τις μη-ευρωπαϊκές κοινωνίες (Τράγκα, Μ., 2015, σελ. 3-14),.

Κάθε γενίκευση στις αντιλήψεις της επιχειρηματικής και οικονομικής αφρόκρεμας θα ήταν αμφισβητήσιμη, λόγω της μεγάλης ποικιλίας ειδικών συμφερόντων των εταιρειών που επιχειρούν στον πραγματικό και χρηματοπιστωτικό τομέα της οικονομίας. Ενδιαφέρον μεγάλο πηγάζει από το γεγονός ότι ενώ η Ε.Ε., είναι ο κύριος στόχος των βιομηχανικών συμφερόντων, θεωρείται πολύ λιγότερο πιθανό, τα Κράτη - Μέλη να παίξουν σημαντικό ρόλο στις μετρήσεις της βιομηχανίας. Αντιστρόφως, όταν αυτά θεωρούνται ο κύριος στόχος των βιομηχανικών ενδιαφερόντων, η Ε.Ε. θεωρείται στην καλύτερη των περιπτώσεων, ένας 'περιθωριακός παράγοντας'.

Επίσης, το γεγονός ότι ενώ η Ε.Ε. είναι ο κυρίαρχος στόχος των ομάδων ενδιαφέροντος στον οικονομικό, αγροτικό και πραγματικό τομέα της οικονομίας, η Ένωση, παίζει ένα πολύ μικρό ρόλο, κάτι που αποτυπώνεται και στα ΜΜΕ, την εργασία και τις υπηρεσίες. Οι αμερικανικές βιομηχανίες μεταποίησης και υπηρεσιών, εστιάζονται στο ρυθμιστικό ρόλο των Βρυξελλών, στο ρόλο της Ε.Ε. αναφορικά με τη δημιουργία ευρωπαϊκών προτύπων (standards) και στο ρόλο της Ένωσης, σε παγκόσμιες και περιφερειακές διαπραγματεύσεις. Δυστυχώς, ο ακριβής προσανατολισμός της βιομηχανίας προς την Ε.Ε., εξαρτάται από το μέγεθος της ευρωπαϊκής αγοράς αλλά και τη φύση των περιορισμών στην πρόσβασή της.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Ε.Ε. και Κίνα

Σε γενικές γραμμές, η Κινεζική πολιτική ελίτ, αντιλαμβάνεται την Ε.Ε. ως έναν παράγοντα που, με οικονομικούς όρους, παρέχει τεράστιες ευκαιρίες, τόσο ως πηγή εξωτερικών επενδύσεων, όσο και ως ενός συνεταίρου για την τεχνολογική συνεργασία (Τράγκα, Μ., 2015, σελ. 14-16). Φαίνεται πως ο όρος 'Συμπληρωματικότητα' είναι ο όρος που χρησιμοποιείται περισσότερο για να προσδιορίσει τις σχέσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών οικονομιών και της Κίνας, και σύμφωνα με την οπτική αυτής της χώρας, η Ε.Ε. δεν θεωρείται απειλή ή ως ένα πιθανό εμπόδιο για την πραγμάτωση των οικονομικών της στόχων.

Ε.Ε. και Ρωσία

Ιδιάζουσα είναι και η περίπτωση της Ρωσίας της οποίας η άποψη για την Ε.Ε. δεν είναι όμοια με καμίας άλλης γιατί, από τη στιγμή που η Ε.Ε. αποτελεί ένα υβριδικό πολίτευμα που συνδυάζει στοιχεία υπερεθνικότητας και διακυβερνητικότητας (ενώ η Ρωσία είναι το παραδοσιακό Έθνος-Κράτος), είναι φυσικό να υπάρξει πληθώρα παρανοήσεων. Φαίνεται πως η πιο συνηθισμένη παρανόηση που έχει η Ρωσία για την Ε.Ε. είναι ότι η δεύτερη είναι όπως όλοι οι διεθνείς οργανισμοί (Συμβούλιο της Ευρώπης, ΝΑΤΟ, Ηνωμένα Έθνη) στους οποίους οι αποφάσεις λαμβάνονται από τις εθνικές τους κυβερνήσεις (Τράγκα, Μ., 2015, σελ. 17-19).

Ο τρόπος σκέψης αλλά και η νοοτροπία σε θέματα εξωτερικής πολιτικής της Ρωσίας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, κατ' αυτή, η Ε.Ε. είναι μία 'υπανάπτυκτη σκληρή δύναμη' που υποφέρει από τα δικά της εσωτερικά προβλήματα και χάνει την παγκόσμια σημασία της. Κατά συνέπεια, προτιμά να συνομιλεί μόνο με Έθνη που η ίδια θεωρεί άξια να συνεργαστεί κανείς, όπως τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και σε ένα μικρότερο βαθμό την Ισπανία. Η τάση της Ρωσίας για την ανάπτυξη των σχέσεων με τα πιο μεγάλα Κράτη-Μέλη δεν πέρασε απαρατήρητη από τη Ρωσική Ακαδημία Διεθνών Σχέσεων.

Ε.Ε. και Ινδία

Με τον κύριο όγκο των Ινδών σπουδαστών να κατευθύνεται στις Η.Π.Α. προκειμένου να συνεχίσει τις σπουδές και την επαγγελματική του καριέρα, αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη μίας μάλλον «αποσπασματικής θέασης» της Ευρώπης και του πολιτισμού της (Τράγκα, Μ., 2015, σελ. 16-19). Φαίνεται πως παρεμποδίζεται η διαφοροποιημένη κατανόηση των διαδικασιών της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, καθώς και ο ρόλος του εκάστοτε ευρωπαϊκού θεσμικού οργάνου.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Και δεδομένου ότι και οι ελίτ όλων των κατηγοριών έχουν εκφράσει την άποψη ότι τα οικονομικά ζητήματα θα εξακολουθήσουν να παραμένουν ζωτικά στον προσδιορισμό των Ινδο-Ευρωπαϊκών σχέσεων, η επιχειρηματική αφρόκρεμα, με τη σειρά της, φαίνεται να δίνει έμφαση και να ασχολείται περισσότερο με τη συναλλαγματική ισοτιμία της Κίνας και την έκρηξη στο εμπορικό της πλεόνασμα, ζητήματα που προκαλούν κοινή ανησυχία, τόσο για την Ε.Ε. όσο και για την Ινδία.

Ε.Ε. και Βραζιλία

Οι Ευρωπαίοι αντιλαμβάνονται τη Βραζιλία ως παγκόσμιο παίκτη, η φιλοδοξία του οποίου, για περιφερειακή και παγκόσμια επιρροή, θα πρέπει να υποστηριχθεί. Από την πλευρά της Βραζιλίας, η διεθνής αυτοπεποίθηση της Ε.Ε., πρέπει να επικροτηθεί και να ενθαρρυνθεί, προκειμένου να ανοίξει το μονοπάτι της επίτευξης των στρατηγικών στόχων της χώρας. Το ευρύ φάσμα των θεσμικών μεταρρυθμίσεων, εντός του οποίου λαμβάνουν χώρα οι σχέσεις Ε.Ε. και Βραζιλίας, παρέχει αποδεικτικά στοιχεία για την καλή ποιότητά της. Παρά το μεγάλο βαθμό στρατηγικής σύγκλισης και ύπαρξης πολυεπίπεδων θεσμικών δεσμών μεταξύ των δύο παραγόντων, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρά προβλήματα προς διευθέτηση. Όσον αφορά την οικονομική πλευρά της σχέσης, π.χ., έχουν ανακύψει πλείστες διαφωνίες, όπου δεν είναι λίγες οι φορές που τα συμφέροντά της έχουν συγκρουστεί με αυτά της ΕΕ.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Κεφάλαιο 4. Θεσμικά πλαίσια και θεσμική συγκρότηση.

4.1. Τα τρέχοντα εμπόδια του εμπορίου των BRIC στις εξαγωγές της Ε.Ε. και μια συνολική εκτίμηση για το έτος 2012.

Ως μια σημαντική εμπορική δύναμη στον κόσμο, η Ε.Ε. είναι ένας σημαντικός εμπορικός εταίρος για τα κράτη BRIC, και, παρά την τάση εσωστρέφειας των τελευταίων ετών, ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την προστασία των συμφερόντων των αναπτυσσόμενων χωρών, υποστηρίζοντας την ιδέα ότι το εμπόριο μπορεί να προωθήσει την οικονομική ανάπτυξη και την παραγωγική ικανότητα (Borta, L., σελ. 1). Ο σκοπός, εδώ, είναι να παρουσιαστούν τα κύρια εμπόδια στις εισαγωγές εμπορευμάτων που εφαρμόζονται σήμερα από τα κράτη BRIC, περιορίζοντας την πρόσβαση των Ευρωπαίων εξαγωγέων στις αγορές τους. Αυτά τα εμπόδια έχουν αναφερθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία έχει ως αποστολή να προβεί σε ενέργειες για την επίλυση αυτού του προβλήματος, μιας και η Ε.Ε. θεωρεί ότι οι εμπορικοί φραγμοί που εφαρμόζονται από τα πέντε αυτά κράτη είναι εν πολλοίς αδικαιολόγητοι .

Ε.Ε. και Βραζιλία

Η Βραζιλία είναι η μεγαλύτερη οικονομία στη Λατινική Αμερική και πάνω από το 20 % των συνολικών συναλλαγών της αντιπροσωπεύεται από τις εμπορικές σχέσεις με την Ε.Ε. Για τη χώρα αυτή, η Ε.Ε. είναι ο πρώτος εμπορικός εταίρος και κατά το έτος 2011, το εμπόριο με την Ε.Ε. αντιπροσώπευε το 37 % των συνολικών συναλλαγών της Ε.Ε. που της αναλογεί στην περιοχή της Λατινικής Αμερικής. Όσον αφορά τις επενδύσεις, η Βραζιλία κατέχει το 43 % του συνόλου των επενδύσεων των αποθεμάτων της Ε.Ε. στη Λατινική Αμερική, και λόγω του γεγονότος ότι τα τελευταία πέντε χρόνια, το διμερές εμπόριο μεταξύ Ε.Ε. και Βραζιλίας έχει αυξηθεί, αυτή η εμπορική σχέση έγινε πιο δυναμική και συμπληρωματική.

Ε.Ε. και Ρωσία

Όσον αφορά τις εμπορικές σχέσεις μεταξύ Ε.Ε. και Ρωσίας, έχουν διαπραγματευτεί μια συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας από το 1997 που ρυθμίζει τις οικονομικές και πολιτικές σχέσεις μεταξύ τους. Για τη Ρωσία, η Ε.Ε. είναι ο πρώτος εμπορικός εταίρος και για την Ε.Ε. η χώρα αυτή είναι ο τρίτος εμπορικός εταίρος. Το 2008, η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση είχε διακόψει την εξέλιξη του εμπορίου μεταξύ Ε.Ε. - Ρωσίας (μέχρι εκείνο το έτος, σημειώθηκαν απότομοι ρυθμοί ανάπτυξης), με την Ρωσία να υιοθετεί μονομερή μέτρα.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Ε.Ε. και Ινδία

Η Ινδία, συνδυάζοντας μια αναπτυσσόμενη αγορά πάνω του 1 δις κατοίκων, είναι μια αναδυόμενη παγκόσμια οικονομική δύναμη και ένας σημαντικός εμπορικός εταίρος για την Ε.Ε. Μέσα από τις διαπραγματεύσεις για Συμφωνία Ε.Ε. - Ινδίας όσον αφορά τις ελεύθερες συναλλαγές που ξεκίνησε το 2007, οι δύο πλευρές ελπίζουν να αυξήσουν τις συναλλαγές τους σε αγαθά/υπηρεσίες καθώς και τις επενδύσεις. Μεταξύ των ετών 2003 - 2011, η αξία του εμπορίου Ε.Ε. - Ινδίας αυξήθηκε από περίπου 29 δις € σε 80 δις €.

Ε.Ε. και Κίνα

Για την Κίνα, η Ε.Ε. είναι ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος και επίσης μια σημαντική πηγή εισαγωγών, αφού το εμπόριο μεταξύ Ε.Ε. και Κίνας αριθμεί σήμερα πάνω από 1 δις € την ημέρα, προκαλώντας το ενδιαφέρον της Ε.Ε. να ενισχύσει τις εμπορικές σχέσεις με τη χώρα αυτή. Το 2012, και στο πλαίσιο της 5ης Διάσκεψης Κορυφής Ε.Ε. - Κίνας, οι δύο πλευρές συμφώνησαν στην έναρξη διαπραγματεύσεων για την εκκίνηση της διμερούς επενδυτικής συμφωνίας κατά τα επόμενα χρόνια. Η Κίνα έχει αναδειχθεί ο δεύτερος εμπορικός εταίρος της Ε.Ε., μετά τις Η.Π.Α., λόγω της αλματώδους αύξησης του εμπορίου ανάμεσα στις δυο αυτές οικονομικές δυνάμεις.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

4.2. Συνολική εκτίμηση για το κρίσιμο έτος 2012.

Όσον αφορά τις εισαγωγές της Ε.Ε. από τη Βραζιλία, αυτές πλησίασαν περίπου τα 37 δις € για το 2012 (2,1% των συνολικών εισαγωγών της Ε.Ε.). Οι εισαγωγές της Βραζιλίας κυριαρχούνται από πρωτογενή προϊόντα (γεωργικά προϊόντα κατά 41% και καύσιμα/μεταλλευτικά προϊόντα κατά 31%), ενώ είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας των προϊόντων αυτών στην Ε.Ε. Επίσης, τα προϊόντα που κατασκευάζονται αντιπροσωπεύουν περίπου το 1/4 των εισαγωγών της Ε.Ε. από τη Βραζιλία. Όσον αφορά τη Ρωσία, οι εξαγωγές της χώρας αυτής στην Ε.Ε. ήταν 213,2 δις € το 2012 (12% των συνολικών εισαγωγών της Ε.Ε.), και κυριαρχούνται από πρώτες ύλες (ειδικές, πετρελαίου και φυσικού αερίου), όπου για τα προϊόντα αυτά, η Ρωσία έχει δεσμευτεί να παγώσει ή να μειώσει τους εξαγωγικούς δασμούς της. Παραπέρα, η αξία της Ε.Ε. που της αναλογεί σε εισαγωγές αγαθών από την Ινδία, το ίδιο έτος, ήταν 37,3 δις € (2,1% των συνολικών εισαγωγών Ε.Ε.). Οι εισαγωγές της Ε.Ε. από την Κίνα είναι κυρίως βιομηχανικά/καταναλωτικά προϊόντα, και ήταν της τάξεως των 290 δις € (16,2% του συνόλου των εισαγωγών της Ε.Ε.) για το ίδιο πάλι έτος. Τέλος, όλα αυτά αυξάνονται και η σύνθεσή τους γίνεται όλο και πιο ποικιλόμορφη, ωστόσο κυριαρχείται από τα καύσιμα και τα μεταλλευτικά προϊόντα, μηχανήματα και εξοπλισμό και άλλα ημι-κατεργασμένα προϊόντα.

Η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007-2008 είχε αρνητικές επιπτώσεις στις εμπορικές σχέσεις όχι μόνο για την Ε.Ε. και τα κράτη BRIC, αλλά και για όλες τις χώρες του κόσμου. Ως αποτέλεσμα, το 2009, σε σύγκριση με το 2008, οι εξαγωγές από αυτή την ομάδα κρατών με την Ε.Ε. έχουν μειωθεί. Συγκεκριμένα, από τη Βραζιλία με 28 %, από τη Ρωσία με 34 %, από την Ινδία με 14 % και από την Κίνα με 13,5 %. Το 2012, σε σύγκριση με το 2009 , το επίπεδο των εισαγωγών της Ε.Ε. από τα κράτη BRIC αυξήθηκε σημαντικά, ιδιαίτερα από την Κίνα και τη Ρωσία. Έτσι, σε σύγκριση με το 2009, οι εξαγωγές της Ε.Ε. προς τα κράτη BRIC έχουν αυξηθεί κατά το έτος 2012 σε 43 % για τη Βραζιλία, 80,5 % για την Ρωσία, 47 % για την Ινδία και 35 % για την Κίνα..

Λαμβάνοντας υπόψη τις εξαγωγές της Ε.Ε. προς τη Βραζιλία οι οποίες κυριαρχούνται από τα βιομηχανικά προϊόντα, το 2012, η αξία τους ήταν 39,5 δις € (2,3 % του συνόλου των εξαγωγών της Ε.Ε.). Αλλά το εμπορικό ισοζύγιο της Ε.Ε. κατέγραψε έλλειμμα στο εμπόριο αγαθών με τη Βραζιλία ενώ είχε πλεόνασμα στις εμπορικές συναλλαγές υπηρεσιών. Οι εξαγωγές της Ε.Ε. προς τη Ρωσία ήταν 123 δις €, δηλαδή το 7,3 % των συνολικών εξαγωγών της Ε.Ε. κυρίως γεωργικά προϊόντα, μηχανήματα, εξοπλισμούς μεταφορών και χημικά προϊόντα .

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Οι εξαγωγές της Ε.Ε. προς την Ινδία ήταν 38,5 δις € (2,3 % του συνόλου των εξαγωγών της Ε.Ε.), ενώ για την Κίνα, οι εξαγωγές της Ε.Ε. που αντιπροσωπεύονται από μηχανήματα και εξοπλισμό, χημικά, αεροσκάφη και μηχανοκίνητα οχήματα, αξίας 144 δις ευρώ για το 2012, δηλαδή το 8,5 % του συνόλου των εξαγωγών της Ε.Ε.. Τέλος, άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι στο διμερές εμπόριο μεταξύ Ε.Ε. και Κίνας στον τομέα των υπηρεσιών, οι εξαγωγές υπηρεσιών της πρώτης είναι λιγότερες από το 20 % των εξαγωγών αγαθών της. Το εμπορικό ισοζύγιο της Ε.Ε. καταγράφει ένα σημαντικό εμπορικό έλλειμμα με την Κίνα, που αποτελεί εν μέρει μια αντανάκλαση των παγκόσμιων και Ασιατικών αλυσίδων και, επίσης εν μέρει, λόγω της συνεχιζόμενης ύπαρξης εμποδίων πρόσβασης στην αγορά της Κίνας (Countries and Regions, 2013).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

4.3. Η πρόσβαση της Ε.Ε. στις αγορές των κρατών BRICS – Η εξέλιξη των διαφορών τους .

Η Ε.Ε. υποστηρίζει σθεναρά τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (WTO), ο οποίος θέτει μια σειρά κανόνων για τη διευκόλυνση της παγκόσμιας απελευθέρωσης του εμπορίου αλλά και για την διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης όλων των μετόχων. Παρότι, σημαντικό μέλος του οργανισμού καθώς και μέλος άλλων διμερών εμπορικών συμφωνιών με σημαντικό αριθμό χωρών ανά τον κόσμο (Dobre, 2010, σελ. 205), σήμερα, οι εξαγωγείς της Ε.Ε. αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα στις εμπορικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες, προβλήματα που χαρακτηρίζονται από κανονισμούς διακρίσεων ή προτύπων (standards) και τους παραδοσιακούς δασμούς εισαγωγών ή ποσοστώσεων. Ο στόχος της στρατηγικής της Ε.Ε. για να εξασφαλιστεί η πρόσβασή της στις αγορές είναι η κανονιστική άρση αυτών των εμποδίων.

Είναι αποδεκτό πως το άνοιγμα των ξένων αγορών (ειδικά των αναδυόμενων χωρών) είναι ένας από τους θεμελιώδεις πυλώνες της εμπορικής στρατηγικής της Ε.Ε., με την τελευταία να συνεπικουρείται από την Επιτροπή MAAC, ομάδα τεχνικής υποστήριξης της Επιτροπής για την Εμπορική Πολιτική της Ένωσης. Η εμπορική στρατηγική της Ε.Ε. επίσης ενισχύει τις πρωτοβουλίες διεθνών οργανισμών όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, ο ΟΟΣΑ, η UNCTD (United Nations Conference on Trade Development) και το G-20.

Τον Σεπτέμβριο του 2013, η Ένωση έδωσε στη δημοσιότητα την 10^{η} Έκθεσή της σχετικά με εκείνα τα μέτρα που εν δυνάμει εμποδίζουν τις εμπορικές συναλλαγές εντός του πλαισίου της υφιστάμενης οικονομικής και πιστωτικής κρίσης. Εντοπίζεται μια συνεχής αύξηση του προστατευτισμού σε παγκόσμιο επίπεδο η οποία αντικατοπτρίζεται από 156 νέους εμπορικούς περιορισμούς που εισήχθηκαν τη χρονιά εκείνη (έναντι των 128 που υφίσταντο στην προηγούμενη σχετική Έκθεση), γεγονός που ανεβάζει τον συνολικό αριθμό των περιοριστικών μέτρων στα 690 με την Έκθεση επίσης να υπογραμμίζει ότι οι χώρες της ομάδας του G-20 δεν έχουν περιορίσει τα εμπόδια στο εμπόριο.

Εν συνεχεία, η 4^{η} Ετήσια Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τα εμπόδια στο εμπόριο και τις επενδύσεις παρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2014. Περιελάμβανε 35 περιπτώσεις που αναφέρονται κυρίως σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, Κίνα, Ιαπωνία, Βραζιλία, Αργεντινή, Ινδία και Ρωσία σκιαγραφώντας προβλήματα που ανακύπτουν σε συγκεκριμένες μορφές επενδύσεων.

Ενδεικτικά, οι σημερινοί βασικοί εμπορικοί φραγμοί των κρατών BRIC που επηρεάζουν τις ευρωπαϊκές εξαγωγές είναι για την Βραζιλία τα υγειονομικά και φυτο-υγειονομικά μέτρα

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

(sanitary and phyto-sanitary measures/SPS measures) σχετικά με την εισαγωγή των διαφόρων γεωργικών προϊόντων, τα βοοειδή και τα προϊόντα τους, καθώς και οι φόροι κατά την εξαγωγή για προβιές και δέρματα.

Αντίστοιχα, για την Ρωσία είναι τα δασμολογικά μέτρα στον τομέα των ηλεκτρονικών, τα εμπόδια κατά την εισαγωγή για τα κρασιά και τα οινοπνευματώδη ποτά, τα μέτρα για τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων και αντιβιοτικών, το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Για την Ινδία, είναι τα πρότυπα και άλλες τεχνικές προδιαγραφές στα ιατροτεχνολογικά προϊόντα, οι περιορισμοί στην εισαγωγή καλλυντικών και αρωμάτων, οι φόροι κατά τις εξαγωγές στον τομέα του σιδήρου, του χάλυβα καθώς και των μη σιδηρούχων μετάλλων και τέλος, τα επίπεδα των δασμών στα εισαγόμενα κρασιά και οινοπνευματώδη ποτά.

Όσον αφορά την Κίνα, είναι τα πρότυπα (standards) και άλλες τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών, οι υψηλοί δασμοί στις εξαγωγές υφασμάτων και ενδυμάτων, μέτρα SPS για τα άγρια πτηνά/βοοειδή και τα προϊόντα τους.

Βάσει των παραπάνω, είναι εμφανές πως το θεσμικό πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομίας χρήζει επιδιόρθωσης. Εφόσον θέλουμε να βγάλουμε από τη φτώχεια περισσότερους ανθρώπους και να δημιουργήσουμε πλούτο μέσω της αύξησης εμπορικών συναλλαγών, τότε οφείλουμε να υπερβούμε τους φραγμούς που εξακολουθούν να εμποδίζουν την ελεύθερη ροή του εμπορίου. Οι G7, G8 και το ΔΝΤ ως είναι δεν αποτελούν πλέον, ως έχουν, τις πιο κατάλληλες οντότητες για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων ενώ οι χώρες που κυβέρνησαν στο δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα δεν έχουν πλέον την πολυτέλεια να μέμφονται χώρες που τις ανταγωνίζονται οικονομικά.

Βασικό στοιχείο προς αυτή την κατεύθυνση, θα έπρεπε να αποτελέσει η ουσιαστική συμμετοχή των χωρών αυτών στα όργανα λήψης αποφάσεων (π.χ.G7, ΔΝΤ, Συμβούλιο Ασφαλείας ΟΗΕ) και η αύξηση της διαπραγματευτικής τους επιρροής, δεδομένου του ποσοστού των χωρών αυτών στην παγκόσμια οικονομία, αξιώνοντας έτσι το ρόλο που τους αρμόζει στους διεθνείς οργανισμούς.

Ενδεικτικά, να αναφέρουμε πως τα μέλη των G7 έχουν μεν οικονομίες παρεμφερείς, όμως δεν είναι πλέον οι σημαντικότερες οικονομίες όπως τη δεκαετία του 1990. Πλέον, η οικονομία της Κίνας είναι η 2^{η} μεγαλύτερη στον κόσμο, η οικονομία της Βραζιλίας είναι μεγαλύτερη από της Ιταλίας και η οικονομία του Καναδά μικρότερη από αυτή της Ρωσίας ή της Ινδίας. Παρόλα αυτά, οι ηγέτες των μελών του G7 συμπεριφέρονται σα να εξακολουθούν να κυριαρχούν στον πλανήτη. Μέσω της ουσιαστικής και εντατικής συμμετοχής τους, οι χώρες BRIC θα αποκτήσουν αφενός πολιτική οξυδέρκεια και αφετέρου θα είναι εφικτός ένας αποτελεσματικότερος διάλογος, καθιστώντας τες έτσι πρωταγωνιστές της παγκόσμιας οικονομίας και όχι περιθωριοποιώντας τες

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

και στρέφοντάς τες να δρουν «από έξω» ως veto players και ομάδα πίεσης ενάντια στη μονομέρεια της Δύσης.

Από την πλευρά της Ε.Ε., θα πρέπει να επιτρέψει την επίσπευση των διασυνοριακών συγχωνεύσεων εταιρειών, ώστε να γίνει πιο αποδεκτή η διεθνής επιχειρηματικότητα και να αποθαρρυνθεί η αθέμιτη υποστήριξη εθνικών εταιρειών με ρυθμιστικά μέτρα. Θα πρέπει να προωθηθεί η περαιτέρω απελευθέρωση της αγοράς εργασίας και η μεγαλύτερη ελαστικότητα των μισθολογικών συμβάσεων, προκειμένου να γίνει πιο ανταγωνιστική ως αγορά. Τέλος, θα πρέπει να προβεί στην σύναψη συμφωνιών ελεύθερου εμπορίου, προωθώντας κοινά συμφέροντα και την ανάπτυξη, συμφωνιών, βασισμένων σε ενδελεχή πληροφόρηση για την κάθε αγορά (αντίστοιχη συμφωνία βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση με την Ινδία από το 2007).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

4.4. Μαθήματα εκβιομηχάνισης από τα κράτη BRICS - Μια συγκριτική ανάλυση προς όφελος της Ε.Ε.

Μιας και πρόκειται για περιφερειακούς οικονομικούς ηγέτες που προσελκύουν σημαντικές εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, αυτό τους καθιστά ενδιαφέροντες και σημαντικούς 'παίκτες' παγκόσμιας λήψης αποφάσεων. Αλλά το πως μπορούν να συγκριθούν οι εμπειρίες από την ανάπτυξή τους, και ιδιαίτερα την επιτυχία ή τις αποτυχίες τους στην εκβιομηχάνιση και την κατασκευή, και τι θα μπορούσε να μάθει η Ε.Ε. από τα κράτη BRIC, εφόσον όντως φιλοδοξεί να αναπτυχθεί και η ίδια βιομηχανικά, είναι ένα κρίσιμο ερώτημα. Κι αυτό γιατί η ανησυχία των Ευρωπαίων με την εκβιομηχάνιση, βασίζεται στην αναγνώριση εντός των παραδόσεων της θεωρίας για την Ενδογενή Ανάπτυξη, τα Οικονομικά 'Εξέλιξης' και τα Οικονομικά 'Θεσμών' τα οποία είναι σημαντικά για την οικονομική ανάπτυξη (Szirmai, 2012). Η τεχνολογική πρόοδος είναι με τη σειρά της απαραίτητη για την επιτυχή εκβιομηχάνιση (Von Tunzelmann, 1997, Fu, Pietrobelli και Soete, 2010).

Ως εκ τούτου θα μελετηθούν και θα συγκριθούν οι εμπειρίες της εκβιομηχάνισης των κρατών BRIC από την οπτική γωνία των δεσμών μεταξύ των διαρθρωτικών αλλαγών και την τεχνολογική αναβάθμιση. Πιο συγκεκριμένα θα αναλυθούν τρία βασικά ζητήματα: πρώτον, τον ρόλο που διαδραμάτισε ο τομέας των κατασκευών στις διαρθρωτικές αλλαγές και την οικονομική ανάπτυξη στα κράτη BRIC, δεύτερον, τον τρόπο με τον οποίο οι εμπειρίες τους μπορούν να συγκριθούν όσον αφορά την τεχνολογική αναβάθμιση έτσι ώστε να μην τους 'προλάβουν / καλύψουν' οι άλλοι και τρίτον, πώς ξένες και εγχώριες επενδύσεις έχουν συμβάλει στις διαρθρωτικές αλλαγές και πως 'καλύπτουν' τη διαφορά.

Πρώτον, όσον αφορά τα σχέδια των διαρθρωτικών αλλαγών διαπιστώνεται ότι η ταχεία κατά κεφαλήν ανάπτυξη της Ινδίας και της Κίνας έχει συνοδευτεί από διαρθρωτικές αλλαγές, μακριά από τη γεωργία, αλλά στη μεταποιητική βιομηχανία και τις υπηρεσίες. Στο μεταποιητικό τομέα, η διαρθρωτική αλλαγή έλαβε χώρα μακριά από την εντατική εργασία παραγωγής αλλά περισσότερο προς την εντατική παραγωγή του κεφαλαίου και των τεχνολογικών δεξιοτήτων.

Στη Ρωσία, η ταχεία ανάπτυξη από το 1997 δεν συνοδεύτηκε από μια αύξηση του μεριδίου της μεταποίησης στο Α.Ε.Π. της. Αντίθετα, το μερίδιο του μεταποιητικού τομέα στην προστιθέμενη αξία συρρικνώθηκε περισσότερο, σχεδόν κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 1995-2008. Παρ' όλα αυτά, όσον αφορά την ανάπτυξη και το επίπεδο του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της Ρωσίας, έχει αποδώσει αρκετά καλά.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Μεγάλο μέρος αυτής της αύξησης είναι, ωστόσο, η ανάκαμψη η οποία βασίζεται στους φυσικούς πόρους από τη θέση ύφεσής της κατά το 1989 (WimNaude, A., SzirmaiA., & Lavopa, 2013, σελ. 25-28). Μακροπρόθεσμα η Ρωσία ήταν αρκετά στάσιμη.

Δεύτερον, όσον αφορά την επιστήμη και την τεχνολογική αναβάθμιση, κατά την περίοδο 1980-2006 οι δαπάνες για Έρευνα & Ανάπτυξη (Ε&Α) υπερέβησαν τη μέση αύξηση των δαπανών των χωρών μεσαίου εισοδήματος. Η πιο σημαντική αύξηση στον τομέα της Ε&Α συμβαίνει στην Κίνα (κυρίως από το 1996) και στην Ινδία (αν και το επίπεδο της Ε&Α στη χώρα αυτή εξακολουθεί να είναι το χαμηλότερο όλων των κρατών BRIC). Επίσης είναι αξιοσημείωτο ότι στην περίπτωση της Βραζιλίας και της Ρωσίας οι δαπάνες για Ε&Α παραμένουν στάσιμες (ακόμη και μείωση από το 2001 στη Ρωσία). Είναι επίσης εντυπωσιακό το γεγονός πως το χάσμα, σε σχέση με τις Η.Π.Α., εξακολουθεί να είναι πολύ σημαντικό.

Όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί στην Κίνα, όπου, σε αντίθεση με τις άλλες χώρες, η αύξηση του αριθμού των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που κατατέθηκαν δεν παρουσιάζει κανένα σημάδι επιβράδυνσης. Η Ρωσία και η Βραζιλία έχουν σημειώσει μια πτώση στην απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας από το 2000. Παραπέρα, ο αριθμός των επιστημονικών εργασιών που δημοσιεύτηκαν στον κατά κεφαλή πληθυσμό διαφέρει σημαντικά, με κάποια πρόοδο στη Βραζιλία, την Ινδία και την Κίνα, και με τη Ρωσία να ξεχωρίζει ως η πιο παραγωγική χώρα από αυτή την άποψη. Εν ολίγοις, η τεχνολογική πρόοδος ήταν πιο σημαντική στην Κίνα, ακολουθούμενη από την Ινδία, και σε μικρότερο βαθμό από τη Βραζιλία και τη Ρωσία, με την τελευταία οικονομία να εξακολουθεί να κυριαρχείται κυρίως από τον τομέα της εξόρυξης, των υπηρεσιών φυσικών πόρων, καθώς και από τις δυσκολίες στις πολιτικές και κοινωνικές διαδικασίες μετάβασής τους.

Μια πιθανή εξήγηση για αυτήν την ανόμοια τεχνολογική πρόοδο μπορεί να είναι η επιτυχία και οι σχετικές αποτυχίες των εκπαιδευτικών πολιτικών των διαφόρων χωρών. Φαίνεται πως η Κίνα και η Ινδία ξεχωρίζουν από τις άλλες χώρες όσον αφορά την επιτυχία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και συνεπώς την επιτυχία τους να εκπαιδεύουν υψηλά ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Η Βραζιλία, η Ρωσία, η Κίνα και η Ινδία είναι πράγματι μεταξύ των πέντε κορυφαίων κρατών στον κόσμο από την άποψη του απόλυτου αριθμού των πανεπιστημιακών εγγραφών κατά το έτος 2007 (Fu et al., 2010).

Σε αντίθεση με τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο, η αύξηση των εγχώριων επενδύσεων σε υποδομές, οι προσπάθειες για την προσέλκυση επαναπατρισμού των ειδικευμένων εργατών (Altenburget al., 2008), οι πολιτικές για τη μεταφορά πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού από τις

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

αγροτικές στις αστικές περιοχές αλλά και οι πρακτικές που απαιτούν κοινοπραξίες με ξένες εταιρείες (Harrison και Rodriguez-Clare, 2010), όλα αυτά έπαιξαν έναν πολύ σημαντικό ρόλο στο να γίνει η μεταφορά τεχνολογίας από τις πολυεθνικές εταιρείες πιο αποτελεσματική στην Κίνα. Αυτό επιτάχυνε τον διαρθρωτικό μετασχηματισμό της Κίνας (και σε μικρότερο βαθμό της Ινδίας), ο οποίος έκανε αυτές τις οικονομίες ακόμα πιο ελκυστικές ως προορισμό για ξένες επενδύσεις και για την αυξητική τάση της παγκόσμιας E&A (WimNaude, A., SzirmaiA., &Lavopa, 2013, σελ. 25-28). Όπως όλα δείχνουν, αυτό συνοδεύτηκε από μείωση του ποσοστού των εγχώριων επενδύσεων στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στην οικονομία, και είναι δύσκολο να παρατηρηθεί αν το Σχέδιο Βιομηχανικής Πολιτικής Δράσης (IPAP) αυτής της χώρας μπορεί να είναι επιτυχές όσο η χαμηλή επίδοση του εκπαιδευτικού τομέα της χώρας και η εκροή εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού (οδηγείται επιπλέον από τα υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας και σπειροειδούς διαφθοράς) δεν αποκαθίστανται.

Τρίτον, όσον αφορά τον ρόλο των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο κομμάτι τους πηγαίνει στην Κίνα (ιδιαίτερα μετά την περίοδο 1985-1990) στην Ινδία και τη Ρωσία (ιδιαίτερα κατά την περίοδο μετά το 2005). Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις έχουν οδηγήσει τις εξαγωγές και την βιομηχανοποίηση της Κίνας σε ανάπτυξη (με επικεφαλής την ανάπτυξη, καθώς και την εκβιομηχάνιση), με τις περισσότερες Άμεσες Ξένες Επενδύσεις να 'ρέουν' μέσα στους κατασκευαστικούς τομείς. Αντιθέτως, στη Βραζιλία και τη Ρωσία υπήρξε ο αναπροσανατολισμός των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων με την πάροδο του χρόνου, από την παραγωγή προς την εξόρυξη. Άξιο αναφοράς είναι επίσης και το γεγονός πως η Ινδία παρουσιάζει μια εντυπωσιακή μείωση του μεριδίου των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της στις κατασκευές, όπου στην περίπτωση αυτή, το μεγαλύτερο μέρος τους έχει εισρεύσει στον τομέα των υπηρεσιών, ιδίως τη χρηματοδότηση, την ακίνητη περιουσία και τις επιχειρηματικές υπηρεσίες. Επίσης, στη Βραζιλία, τη Ρωσία και την Ινδία, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις είναι όλο και περισσότερο προσανατολισμένες είτε στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων είτε σε δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, και ως εκ τούτου, ολοένα και λιγότερο ευνοϊκό είναι το κλίμα για την κατασκευή και την εκβιομηχάνισή τους. Σίγουρα, τα κράτη BRICS δείχνουν μια αυξανόμενη τάση της σχέσης (ratios) των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου (GFCF) ως προς το Α.Ε.Π.. Οι πιο εντυπωσιακές αυξήσεις και πάλι βρέθηκαν στην Κίνα, επομένως υπό το πρίσμα των ανωτέρω, μπορεί να υπογραμμιστεί ότι η πιο σημαντική διαφορά μεταξύ της Κίνας (η δυνατότερη οικονομία), και των άλλων κρατών BRIC, είναι ο βαθμός στον οποίο εγχώριες επενδύσεις και πρωτοβουλίες έχουν πετύχει να διοχετεύσουν τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και τα τεχνολογικά οφέλη τους προς τον τομέα της μεταποίησης.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

4.5. Οι αναδυόμενες αγορές των κρατών BRIC και τα θεσμικά τους πλαίσια.

Ρωσία.

Προσφέρει πολλές ευκαιρίες για νέους ξένους επενδυτές, αλλά παρουσιάζει επίσης πολλές δυσκολίες συμπεριλαμβανομένου ενός πολύ πολύπλοκου φορολογικού συστήματος, την έλλειψη χρήσης της Αγγλικής γλώσσας έξω από τις μεγάλες πόλεις και τα υψηλά επίπεδα γραφειοκρατίας και διαφθοράς (http://www.milstedlangdon, σελ. 2). Οι Ρωσικές πολιτικές για την ενθάρρυνση των επενδύσεων στο εξωτερικό περιλαμβάνουν φορολογικές ελαφρύνσεις, μείωση των διοικητικών εμποδίων και την ανάπτυξη συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Το φορολογικό σύστημα είναι σχετικά νέο και πολλές φορολογικές έννοιες που είναι στάνταρ στις περισσότερες οικονομίες της αγοράς έχουν μόλις αρχίσει να εμφανίζονται στη Ρωσία. Περιλαμβάνουν φόρο επί των κερδών, φόρο προστιθέμενης αξίας, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και των υποχρεωτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και κάποιες πιο ειδικές κατηγορίες περιλαμβάνοντας φόρο άντλησης νερού, μεταφορές στην φορολογία, φόρος στα τυχερά παιγνίδια και φόρο ακίνητης περιουσίας. Οι εταιρείες φορολογούνται χωριστά από τους μετόχους τους, με φορολογικό συντελεστή του μέγιστου δυνατού κέρδους του 20 τοις εκατό. Μερίσματα που λαμβάνονται από τα Ρώσικα νομικά πρόσωπα φορολογούνται με εννέα τοις εκατό κατ 'αποκοπή.

Η Ρωσία έχει επίσης κάποιες εξειδικευμένες φορολογικές ζώνες για επιστημονικά προγράμματα, βιομηχανική παραγωγή, τον τουρισμό και τα λιμάνια, με τις επιχειρήσεις που δημιουργούνται σε αυτούς τους τομείς να αποκτούν δικαίωμα σε μια σειρά από φορολογικά οφέλη συμπεριλαμβανομένου του μειωμένου φόρου κέρδους (profittax), με εξαίρεση από τον φόρο ακίνητης περιουσίας, και την απαλλαγή από δασμούς και Φ.Π.Α. σε ορισμένες περιπτώσεις. Τώρα, με την προσωπική φορολογία, η φορολογία της κατοικίας καθορίζεται από τον αριθμό των ημερών που ένα άτομο είναι φυσικά ‘παρόν’ στη Ρωσία (επί του παρόντος, τα άτομα θεωρούνται φορολογούμενοι κάτοικοι αν περάσουν πάνω από 183 ημέρες στη χώρα). Ο φορολογικός συντελεστής είναι 13 τοις εκατό για τους κατοίκους και το 30 τοις εκατό για τους μη κατοίκους, με τους κατοίκους να μην καταβάλλουν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

Στις μικρές επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από 60 εκατομμύρια ρούβλια (£ 1.259.658 την 1η Φεβρουαρίου 2011) εφαρμόζεται ένα απλοποιημένο φορολογικό σύστημα. Ενιαίος φόρος επίσης επιβάλλεται επί των ακαθάριστων εισπράξεων κατά έξι τοις εκατό ή στα κέρδη προ φόρων κατά 15 τοις εκατό (κατ 'επιλογή του φορολογούμενου). Οι επιχειρήσεις σε ορισμένους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών και των ασφαλιστικών και ξένων εταιρειών δεν είναι επιλέξιμες για το καθεστώς.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Βραζιλία.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, η Βραζιλία θα γινόταν η έβδομη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο το 2011 και θα παρέμενε στη θέση αυτή τουλάχιστον μέχρι το 2015 ((http://www.milstedlangdon, σελ. 2). Και η οικονομία της έχει ξεπεράσει σε μέγεθος την καναδική και την ισπανική οικονομία, όπου το 2010 ήταν σχεδόν ίση με εκείνη της Ιταλίας. Η Βραζιλία έχει επίσης ονομαστεί ως ο τέταρτος πιο αγαπημένος προορισμός για επενδύσεις στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια του 2010 και του 2011, με αύξηση του αριθμού των ξένων επιχειρήσεων που δημιουργούν δραστηριότητες στη Βραζιλία, ή επενδύοντας σε υφιστάμενες εταιρείες της Βραζιλίας.

Ωστόσο, η γραφειοκρατία στη χώρα εξακολουθεί να θεωρείται ως ένα σημαντικό εμπόδιο, η οποία μερικές φορές είναι δύσκολο να γίνει αντιληπτή από τους επιχειρηματίες και τα στελέχη που δεν είναι εξοικειωμένα με την πραγματικότητα της Βραζιλίας. Για να φανεί αυτό, μετά την αξιολόγηση των κανόνων για τις ξένες επενδύσεις σε 87 χώρες σε όλο τον κόσμο, μια έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το άνοιγμα μιας επιχείρησης από έναν αλλοδαπό στη Βραζιλία διαρκεί κατά μέσο όρο 166 ημέρες, όπου υπήρχε άμεση σχέση με τη γραφειοκρατία για όλα τα στάδια (περίπου 40 είδη εγγράφων που θα πρέπει να ολοκληρωθούν πριν να ανοίξουν οι πόρτες της κάθε επιχείρησης).

Παρ 'όλα αυτά, είναι δυνατόν να μειωθεί αυτό το χρονικό διάστημα με τη χρήση νομικών και φορολογικών συμβούλων στη Βραζιλία οι οποίοι κατανοούν τους νόμους, τους κανόνες και τις διαδικασίες της χώρας και είναι σε θέση να καταθέσουν με σωστό τρόπο τα απαραίτητα έγγραφα. Η κυβέρνηση της Βραζιλίας εργάζεται επίσης για να μετακινήσει τα συστήματα πληροφοριών, τον έλεγχο και την καταγραφή των επιχειρήσεων σε απευθείας σύνδεση, η οποία θα πρέπει να είναι επιτυχής στο να καταστεί η εγγραφή των εταιρειών στη Βραζιλία ταχύτερη και ευκολότερη.

Το φορολογικό σύστημα της Βραζιλίας έχει μια σειρά από ‘ταινίες’ που κυμαίνονται από 0 τοις εκατό σε 27,5 τοις εκατό, ανάλογα με τις αποδοχές, ενώ οι μη κάτοικοι πληρώνουν ένα κατ' αποκοπή ποσό των 27,5 τοις εκατό σε όλα τα εισοδήματα. Ο εταιρικός φόρος αποτελείται από ένα βασικό φορολογικό συντελεστή του 15 τοις εκατό, 10 τοις εκατό επιπλέον χρέωση για κάθε εισόδημα πάνω από 240.000 ρεάλ (£ 89.556 την 1η Φεβρουαρίου 2011) και εννέα τοις εκατό για κοινωνική προσφορά. Τα κεφαλαιουχικά κέρδη φορολογούνται με 15 τοις εκατό για τα άτομα, ενώ για τις εταιρείες αυτές προστίθενται στο τακτικό εισόδημά τους.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Ινδία.

Η ρύθμιση για έναρξη επιχείρησης ή επένδυσης στην Ινδία προϋποθέτει 'συμμόρφωση περί συναλλάγματος' της χώρας. Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις είναι απεριόριστες στις περισσότερες περιοχές, αν και ορισμένοι τομείς έχουν ανώτατα όρια όσον αφορά το ύψος τους, εάν και γίνονται/επιτρέπονται κάποιες 'διευκολύνσεις' συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών, τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, την πολιτική αεροπορία, την ασφάλιση και την άμυνα. Υπάρχουν επίσης τομείς στους οποίους απαγορεύονται Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένης της ατομικής ενέργειας, των λαχείων, των τυχερών παιχνιδιών και του λιανικού εμπορίου, ενώ για άλλους (συμπεριλαμβανομένων των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, μη-τραπεζικών και κατασκευαστικών/ανάπτυξης) απαιτούνται ελάχιστα για να επενδύσουν.

Για όλες τις εταιρείες, τις τράπεζες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υπάρχει έλεγχος των λογαριασμών τους - οι εταιρείες με κύκλο εργασιών άνω των έξι εκατομμυρίων ρουπίων (£ 81.448 την 1η Φεβρουαρίου 2011) - απαιτείται επίσης φορολογικός έλεγχος, ενώ όλες οι επιχειρήσεις πρέπει επίσης να υπόκεινται σε έλεγχο Φ.Π.Α., με την ακριβή μορφή και ημερομηνία λήξης της προθεσμίας (που διαφέρουν από πολιτεία σε πολιτεία). Το εθνικό τους νόμισμα είναι πλήρως μετατρέψιμο για τους σκοπούς του εμπορίου και των τρεχουσών συναλλαγών και το ξένο νόμισμα μπορεί γενικά να 'αγοραστεί' ελεύθερα. Κεφαλαιακές κινήσεις των λογαριασμών, οι οποίες επηρεάζουν την κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων, απαγορεύονται, εκτός από εκείνες με 'λίστα', συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων στην Ινδία από ένα πρόσωπο που κατοικεί έξω από την Ινδία και την απόκτηση ακίνητης περιουσίας στην Ινδία από ένα πρόσωπο που κατοικεί εκτός της χώρας (http://www.milstedlangdon, σελ. 3).

Τέλος, οι προσωπικοί φορολογικοί συντελεστές είναι 10, 20 και 30 τοις εκατό, ανάλογα με τα επίπεδα εισοδήματος, ενώ οι εγχώριες εταιρίες υπόκεινται σε φόρο με βασικό συντελεστή 30 τοις εκατό, συν ένα 10 τοις εκατό επιπλέον χρέωση για τις επιχειρήσεις, των οποίων το συνολικό εισόδημα υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ρουπίες. Το ποσοστό για τις ξένες εταιρείες είναι 40 τοις εκατό, με ένα 2,5 τοις εκατό επιπλέον χρέωση. Όλες οι εταιρείες καταβάλλουν επίσης ένα επιπλέον τρία τοις εκατό των εκπαιδευτικών φόρου. Καταβάλλονται προσπάθειες για να απλοποιηθεί το σύστημα με ενιαίο φόρο αγαθών και υπηρεσιών, όπου είχε αρχικά οριστεί να εισαχθεί τον Απρίλιο του 2012, αλλά καθυστερεί επί του παρόντος .

Τέλος, η Ινδία επιβάλλει επίσης μια σειρά από άλλους φόρους, συμπεριλαμβανομένου του φόρου υπηρεσίας, των τελών χαρτοσήμου, πολυτελείας, ακίνητης περιουσίας και του φόρου ψυχαγωγίας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Σε μια προσπάθεια να ενθαρρύνει τις ξένες επενδύσεις , η ινδική κυβέρνηση έχει θέσει σε εφαρμογή τα κίνητρα για τις εταιρείες να επενδύσουν σε ορισμένες περιοχές ή οικονομικές ζώνες, συμπεριλαμβανομένων των λογισμικών για Τεχνολογικά Πάρκα προς εξαγωγή, εξαγωγικά προσανατολισμένες ζώνες IT και οικονομικές ζώνες για εξαγωγές βιομηχανικής παραγωγής.

Κίνα.

Οι επενδυτές πρέπει να γνωρίζουν ότι δεν εξακολουθούν να υπάρχουν πολλοί περιορισμοί στις ξένες επενδύσεις. Ορισμένες βιομηχανίες - συμπεριλαμβανομένων των μέσων μαζικής ενημέρωσης - εκδόσεων, εταιριών εξόρυξης ορισμένων μη σιδηρούχων μετάλλων, σπάνιων γαιών και ραδιενεργών ορυκτών - έχουν χαρακτηριστεί ως 'απαγορευμένες', με τις επενδύσεις στο εξωτερικό να μην επιτρέπονται, αν και μερικές ξένες επιχειρήσεις μπορούν να εμπλακούν με την παροχή υπηρεσιών προς τους Κινέζους ιδιοκτήτες ή κάτω από μια συμμετοχή υποψηφίου. Οι 'κλειστές' βιομηχανίες επιτρέπουν 'overseasholdings' που δεν υπερβαίνει το 49 ή 50 τοις εκατό (ανάλογα με τη βιομηχανία). Οι βιομηχανίες μπορεί να είναι κοινοπραξίες ή εξ ολοκλήρου ξένης ιδιοκτησίας, και αυτές χαρακτηρίζονται ως 'ενθαρρυμένες' και επιτρέπονται έως και 100 τοις εκατό ξένης ιδιοκτησίας, σε συνδυασμό με φορολογικές ελαφρύνσεις για την ενθάρρυνση των επενδύσεων (http://www.milstedlangdon, σελ.4).

Οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Κίνα απαιτείται να κάνουν διάφορες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για τους κινέζους υπαλλήλους τους, όπου το ποσοστό της εισφοράς ποικίλλει ανάλογα με τους τοπικούς κανονισμούς εργασίας. Για παράδειγμα στο Πεκίνο, οι επιχειρήσεις καταβάλλουν εισφορά σύνταξης 20 τοις εκατό, ασφάλιση ανεργίας του ενός τοις εκατό, ιατρική ασφάλιση 10 τοις εκατό, μητρότητας 0,8 τοις εκατό, στέγαση 12 τοις εκατό και εργατικού ατυχήματος ασφάλισης μεταξύ 0,2 ανά εκατό και τρία τοις εκατό (0,5 τοις εκατό σε δύο τοις εκατό για τα πρώτα δύο χρόνια για μια νεο-εγγεγραμμένη εταιρεία), ανάλογα με τον κλάδο.

Ορισμένες δαπάνες για τους εργαζόμενους μπορεί επίσης να εκπίπτουν από τον φόρο εισοδήματος εταιρειών, συμπεριλαμβανομένου του κόστους της εκπαίδευσης των εργαζομένων του 2,5 τοις εκατό, του τέλους εργατικού συνδικάτου του δύο τοις εκατό (αν η εταιρεία έχει ένα εργατικό συνδικάτο) και τις δαπάνες κοινωνικής πρόνοιας των εργαζομένων στο 14 τοις εκατό του συνόλου των μισθών και ημερομισθίων (http://www.milstedlangdon, σελ.4).

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Οι ξένοι επενδυτές προς το παρόν δεν έχουν καμία υποχρέωση να καταβάλλουν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης για τους εκπατρισμένους υπαλλήλους, αν και αυτό μπορεί να αλλάξει στο μέλλον. Το πρότυπο της εταιρικής φορολογίας εισοδήματος που επικρατεί στην Κίνα είναι 25 τοις εκατό, ενώ μειωμένος συντελεστής 20 τοις εκατό προσφέρεται σε μικρές και χαμηλού κέρδους επιχειρήσεις, με ορισμένες ειδικές επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας να μπορούν να απολαύσουν ένα 15 τοις εκατό προνομιακό επιτόκιο. Το κινεζικό λογιστικό σύστημα σήμερα, για παράδειγμα, έχει σημαντικές αλλαγές και πρέπει να εναρμονιστεί με τα διεθνή πρότυπα. Το 'νέο σύστημα' επαναπροσδιορίζει ορισμένες λογιστικές βασικές αρχές, όπως η συνοχή, η επικαιρότητα, η κατανόηση και η δεδουλευμένη βάση.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα και συστάσεις.

5.1. Οι 4 βασικοί πυλώνες.

Σε γενικές γραμμές, τα κράτη BRIC δεν αποτελούν μια ομοιογενή συμμαχία και η οικονομική και πολιτική θέση τους σε σχέση με τη διεθνή πολιτική και την πολιτική ανάπτυξης δεν θα πρέπει να υποτιμηθεί από την Ε.Ε.. Τα κράτη BRIC αποτελούν μέρος της ηγετικής ομάδας των αναδυόμενων οικονομιών που πρόκειται να αλλάξουν τη ρύθμιση της παραδοσιακής αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας (http://www.ab.gov., σελ. 59-60).

Η ανομοιογένεια μεταξύ τους φαίνεται να συμβάλλει στην ανάπτυξη των μεταξύ τους εταιρικών σχέσεων. Ειδικά η Κίνα και η Ρωσία έχουν διαφορετικές (η μία είναι η επόμενη υπερδύναμη ενώ η άλλη πρώην υπερδύναμη) και πρέπει να αντιμετωπιστούν με διαφορετικούς τρόπους. Από την άλλη πλευρά, οι συμφωνίες με την Ινδία και τη Βραζιλία είναι πιο εφικτές (Leal - Arcas 2008 : 271). Έχουν ήδη σχηματίσει μια ομάδα από τα αμοιβαία συμφέροντα και τους στόχους (IBSA) και από την άποψη της δημοκρατίας, του φεντεραλισμού, των πολιτικών προτύπων και αξιών, είναι προφανές πως υφίστανται «κοινοί τόποι».

Αναλυτικότερα:

Α) **Εμπόριο:** Τα κέρδη εξουσίας των κρατών BRIC υπήρξαν προφανή στις εμπορικές σχέσεις και τα αντίθετα συμφέροντα μεταξύ της Ε.Ε. και των κρατών BRIC είναι πιο πιθανό να υπάρξουν σε θέματα του διεθνούς εμπορίου. Ωστόσο, συγκρουόμενα συμφέροντα δεν θα πρέπει να πραγματοποιούνται εις βάρος των χωρών χαμηλού εισοδήματος. Η ζήτηση των κρατών BRIC για πόρους έχει αυξηθεί κατά την τελευταία δεκαετία και οφείλεται στην ισχυρή ανάπτυξη της κινεζικής και ινδικής μεταποιητικής βιομηχανίας. Η Βραζιλία και η Ρωσία ήταν σε θέση να επωφεληθούν από τις υψηλές τιμές των πρώτων υλών κατά το παρελθόν και έτσι η εμπειρία τους μπορεί να είναι χρήσιμη για να βοηθήσει τις χώρες χαμηλού εισοδήματος να ξεφύγουν από την παγίδα των βασικών αγαθών.

Η Ε.Ε. θα μπορούσε να στηρίξει τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τεχνολογίας για την πρόληψη αυτών των χωρών από το να περιορίζονται στον ρόλο του προμηθευτή των πρώτων υλών και να βοηθήσει την ίδρυση διαφοροποιημένων οικονομιών.

Β) **Άμεσες Ξένες Επενδύσεις** : Οι παγκόσμιες ροές άμεσων ξένων επενδύσεων από τα κράτη BRIC έχουν αυξηθεί σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία, αλλά το μερίδιό τους στις εξωτερικές ροές άμεσων ξένων επενδύσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες σε σύγκριση με τις αναπτυσσόμενες χώρες εξακολουθεί να είναι μεγάλης σημασίας. Μπορούν να εντοπιστούν

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

ορισμένες θετικές συνέπειες των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως είναι η βελτίωση των υποδομών και του ενεργειακού εφοδιασμού, καθώς και η αύξηση των συναλλαγών και τα γενικά κίνητρα της αγοράς .

Γ) **Χρηματοδότηση** : Η συμβολή των κρατών BRIC στη διεθνή χρηματοδότηση της ανάπτυξης έχει αυξηθεί σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία, με την Κίνα να έχει τον κυρίαρχο ρόλο. Η χρηματοδότηση της ανάπτυξης έρχεται συνήθως μέσω ενός μεγαλύτερου πακέτου επιχορηγήσεων και δανείων με ευνοϊκούς όρους καθώς και μέσω των εμπορικών και επενδυτικών συμφωνιών. Η χρηματοδότηση είναι διμερής αναφορικά με την Κίνα και την Ινδία, ενώ αυτή της ανάπτυξης επικεντρώνεται σε γειτονικές χώρες, όντας παράλληλα σύμφωνη με γεωστρατηγικά και οικονομικά ζητήματα.

Δ) **Η βιωσιμότητα του χρέους** : Αν και η χρηματοδότηση των κρατών BRIC σπάνια έχει δημιουργήσει προβλήματα βιωσιμότητας του χρέους κατά το παρελθόν, εξακολουθεί να είναι σημαντική η παρατήρηση των κοινωνικών και οικονομικών αποτελεσμάτων αλλά και των πιθανών θεμάτων χρέους. Με αυτόν τον τρόπο, η Ε.Ε. θα πρέπει να συμμετάσχει σε έναν πολιτικό διάλογο με τα κράτη BRIC (και άλλους αναπτυξιακούς εταίρους, μη-μέλη του ΟΟΣΑ) έτσι ώστε να συμφωνήσουν, με βάση τις ανάγκες χρηματοδότησης της ανάπτυξης, στη δημιουργία ενός από κοινού διαμορφωμένου πλαισίου της βιωσιμότητας του χρέους.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

5.2. Αναγκαίες και αμοιβαίες αναγνωρίσεις.

Ο ΟΟΣΑ θα πρέπει να αναγνωρίσει τις διαφορές αντί να στοχεύει να χωρέσει όλους τους «δωρητές» κάτω από μία ομπρέλα (Walz/Ramachandran, 2011, σελ. 10). Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει έλλειψη κινήτρων για τους Νότιους χορηγούς να ενταχθούν στις χώρες DAC και, επιπλέον, η φιλοσοφία της προσέγγισης ενίσχυσης διαφέρει σημαντικά μεταξύ των αναδυόμενων και των χορηγών του ΟΟΣΑ (Walz/Ramachandran, 2011, σελ. 21). Ως εκ τούτου, απαιτούνται νέες θεσμικές ρυθμίσεις της παγκόσμιας συνεργασίας για την ανάπτυξη. Αν ένας ενιαίος φορέας πρέπει να προωθηθεί σε διεθνές επίπεδο, οι χώρες DAC δεν θα πρέπει να είναι αυτό το σώμα, αλλά μέρος αυτού. Η Ε.Ε. έχει τώρα την ευκαιρία να ξεκινήσει και να 'πάρει' τα κράτη-μέλη της μαζί της στο δρόμο για μια παγκόσμια εταιρική σχέση.

Την ίδια στιγμή, τα «κόμματα» της παγκόσμιας εταιρικής σχέσης πρέπει να εξετάσουν άλλα όργανα και for a σε διεθνές επίπεδο, έτσι ώστε οι αρμοδιότητες, εντολές, και η χρηματοδότηση να είναι σαφείς και να μην επικαλύπτονται. Επιπλέον, το θέμα της παγκόσμιας διακυβέρνησης συνδέεται στενά με τον σχεδιασμό (ψηφοφορίας) του Bretton Woods και άλλους παγκόσμιους θεσμούς. Πράγματι, είναι μια πρόκληση να εργαστούν για να προσαρμόσουν τη διεθνή θεσμική αρχιτεκτονική στην τρέχουσα γεωπολιτική κατάσταση. Αναμφίβολα, η Ε.Ε. θα πρέπει να προσπαθήσει να εργαστεί υπέρ της προσαρμογής.

Μέσω τριμερών ρυθμίσεων, η Ε.Ε. μπορεί να βοηθήσει την ανάπτυξη των δυνατοτήτων του SSC (South-South Corporation). Οι υπο-συνασπισμοί των BRIC, όπως οι IBSA και BASIC, είναι ισχυροί φορείς για τον συντονισμό της τριμερούς συνεργασίας Νότου-Βορρά. Μερικές από τις περιοχές εστίασής τους συμπίπτουν με τις προτεραιότητες που καθορίζονται από την Ε.Ε. και με αυτόν τον τρόπο, η Ε.Ε. θα μπορούσε να αξιοποιήσει την ατζέντα για την αλλαγή και τη συναίνεση του Μοντερέι, η οποία προβλέπει 'διαφοροποιημένες αναπτυξιακές συμπράξεις' και την υποστήριξη της τριμερούς συνεργασίας (πρόγραμμα δράσης για αλλαγή το 2011, § 4, σελ. 12).

Ειδικά η Βραζιλία αλλά και άλλες αναδυόμενες οικονομίες ενδιαφέρονται ή ασκούν ήδη τριμερείς συνεργασίες με τους δωρητές ΟΟΣΑ (John de Sousa, 2010, σελ. 4). Επίσης, η G7 ανατιμά την τριγωνική συνεργασία ως ένα τρόπο 'για να ανταποκριθεί στις νέες πραγματικότητες και τις ευκαιρίες για την ανάπτυξη' (Yamoussoukro, 2008). Ωστόσο, είναι σημαντικό να αποφεύγονται οι διπλές δομές και να αναπτύσσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του εντός τριμερών αναπτυξιακών στρατηγικών. Προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι, είναι επίσης απαραίτητο να απαιτείται μεγαλύτερη διαφάνεια των κρατών BRIC.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Τα BRIC πρέπει να συμπεριληφθούν σε διαλόγους για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας και της αναπτυξιακής στρατηγικής και η Ε.Ε. θα πρέπει να συμπεριλάβει τα κράτη BRIC και άλλους αναδυόμενους δωρητές σε μια ανταλλαγή ιδεών σχετικά με τις βασικές αρχές και την αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής συνεργασίας. Ως εκ τούτου, απαιτείται μια ορισμένη 'μάζα' ευελιξίας και διαφάνειας. Οι ατομικές ιδέες των κρατών BRIC μπορούν να συμπεριληφθούν με έναν εποικοδομητικό τρόπο, αν και παραμένει ο κίνδυνος ορισμένα από αυτά να χρησιμοποιήσουν στρατηγικές για να υπονομεύσουν τις πολιτικές της Ε.Ε.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και η κοινωνική συνοχή είναι καίριας σημασίας αρχές της ευρωπαϊκής συνεργασίας για την ανάπτυξη και αυτές οι βασικές αξίες δεν μπορούν να απουσιάζουν από το διάλογο με τα κράτη BRIC. Υπεράνω όλων, η μείωση της φτώχειας παραμένει ο πιο σημαντικός στόχος των προσπαθειών ανάπτυξης της Ε.Ε. και επηρεάζει τα BRIC ως δότες καθώς και δικαιούχους της ενίσχυσης (η μεγάλη ανισότητα και η εκτεταμένη φτώχεια αποτελούν σημαντικά προβλήματα των κρατών BRIC). Παράλληλα με τα BRIC υπάρχουν και άλλες αναδυόμενες οικονομίες, όπως η CIVETS (Colombia, Indonesia, Vietnam, Egypt, Turkey and South Africa) και οι 'επόμενοι έντεκα', οι οποίοι κερδίζουν επιρροή στη διεθνή πολιτική ανάπτυξης. Τα κράτη BRIC είναι στην πρώτη γραμμή και χρησιμοποιούν την οικονομική τους βαρύτητα για να προκαλέσουν αλλαγή στην παγκόσμια δομή διακυβέρνησης, η οποία άμεσα και έμμεσα επηρεάζει την αναπτυξιακή ατζέντα της Ε.Ε. Αυτό ισχύει ιδίως για τη σχέση μεταξύ της χρηστής διακυβέρνησης, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη μια πλευρά και την ανάπτυξη της χρηματοδότησης, την αποτελεσματικότητα της βοήθειας και των εμπορικών δεσμών με τον αναπτυσσόμενο κόσμο, από την άλλη.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

5.3. Συγκριτικά Πλεονεκτήματα.

Σήμερα, τα κράτη BRIC συγκεντρώνουν μια σειρά από συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι άλλων οικονομιών χωρών με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και αυτά έχουν να κάνουν με α) την σταθερότητα σε πολιτικό επίπεδο, β) τα θετικά μακροοικονομικά μεγέθη, γ) τη βελτίωση της πιστοληπτικής αξιολόγησης, δ) την απελευθέρωση των οικονομιών τους, ε) τους αποδέκτες του 75% των επενδύσεων σε αναδυόμενες αγορές, στ) το άνοιγμα των κεφαλαιαγορών με ελκυστικές αποτιμήσεις, ενώ ζ) αποτελούν τον προορισμό επιλογής διεθνών εταιριών.

Έτσι σε συνδυασμό και με την παρούσα οικονομική κρίση τα κράτη BRIC προτείνονται ως επενδυτικό μονόδρομο. Οι λόγοι που μία εταιρία ή επενδυτής θα μπορούσε να στραφεί σε αυτές αναλύεται παρακάτω.

Για την Βραζιλία, μπορεί να λεχθεί πως είναι πλούσια σε φυσικούς πόρους, έχει τεράστια γεωργική παραγωγή, είναι μια μεγάλη εξαγωγική δύναμη, έχει υψηλό εμπορικό πλεόνασμα, δείχνει δυνατότητα αποπληρωμής του εξωτερικού χρέους, συμβαίνουν προωθούμενες θεσμικές μεταρρυθμίσεις, σημειώνεται μια σσυνεχής μείωση του πληθωρισμού με ααυξανόμενους ρυθμούς ανάπτυξης.

Αναφορικά με την Ρωσία, η χώρα αυτή έχει ππλούσια κοιτάσματα πετρελαίου (20% της παγκόσμιας παραγωγής) και φυσικού αερίου (35% της παγκόσμιας παραγωγής), ααυξανόμενη καταναλωτική ζήτηση λόγω αύξησης μεσαίας τάξης, ππλεόνασμα εμπορικών συναλλαγών καθώς και ααυξημένα συναλλαγματικά αποθέματα.

Σχετικά με την Ινδία, υποστηρίζεται πως κατέχει υψηλά ποσοστά εκπαίδευσης και φθηνού εργατικού δυναμικού, ααυξημένο ποσοστό νεανικού πληθυσμού, εεντατικούς ρυθμούς έργων υποδομής σε μακροχρόνια βάση, ρραγδαία αύξηση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων και τέλος, μια επεκτατική στρατηγική εγχώριων εταιριών στο εξωτερικό.

Όσον αφορά την Κίνα έχει μια δδυναμική με ρυθμούς ανάπτυξης 10% τις τελευταίες δύο δεκαετίες, δδιψήφια ποσοστά αύξησης της βιομηχανικής παραγωγής και των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων και ππλεόνασμα στο εμπορικό ισοζύγιο λόγω εξαγωγών και ρεκόρ συναλλαγματικών αποθεμάτων.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

5.4. Η πρόκληση.

Σε σύγκριση με τις χώρες του ΟΟΣΑ, τα κράτη BRIC μπορούν να χαρακτηριστούν ως μια σχετικά σταθερή ομάδα, όταν πρόκειται για την παγκόσμια E.U.- ODA Ατζέντα επειδή έχουν συχνά ενεργήσει με παρόμοιο τρόπο σε σχέση με την αναπτυξιακή συνεργασία. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει και για τη Ρωσία η οποία έχει διαφορετικό ρόλο στον τομέα της ανάπτυξης και της κλιματικής αλλαγής. Όπως και οι άλλες χώρες BRIC, πρέπει να επαναπροσδιορίσει το ρόλο της ως 'δωρητής', αλλά οι γειτονικές της χώρες, οι οποίες είναι προφανώς ως επί το πλείστον οι αποδέκτες της ODA, δεν είναι οι χώρες του μείζονος ενδιαφέροντος για την Ε.Ε., όταν πρόκειται για την ανάπτυξη της συνεργασίας. Αυτές οι χώρες δεν λαμβάνουν αρκετή κάλυψη, εκτός από αυτήν που παρέχεται μέσω της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (http://www.ab.gov., σελ. 47-49). Κατά συνέπεια, η Ε.Ε. πρέπει να συνδυάσει αρκετές από τις διαδικασίες της, αν όντως θέλει να 'κρατήσει' την αντιμετώπιση των BRIC ως ομάδα, όταν πρόκειται για την ανάπτυξη της συνεργασίας τους. Έτσι, τα κράτη BRIC γίνονται δότες από μόνα τους και προσπαθούν να εδραιώσουν τις δικές τους απόψεις στη διεθνή ατζέντα. Η διαμόρφωση της παγκόσμιας εταιρικής σχέσης μέχρι τον Ιούνιο 2012 αντιπροσώπευε μια ευκαιρία για τη διεθνή κοινότητα να λάβει υπόψη τη νέα γεωπολιτική αρχιτεκτονική και να δώσει στους νέους «δωρητές» το δικαίωμα στην δική τους γνώμη.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Επίλογος.

Σε γενικές γραμμές τα κράτη BRIC διατηρούν τις ηγετικές τους θέσεις σαν οι πιο δυναμικά αναπτυσσόμενες αγορές του κόσμου. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τους διεθνείς επενδυτές και πιστωτές εκδηλώνεται για την Κίνα, τη Βραζιλία και την Ινδία. Η Ρωσία εξακολουθεί να είναι ένας σημαντικός παίκτης στην παγκόσμια εμπορική αρένα, αν και μετά την επιβολή οικονομικών κυρώσεων στη χώρα, την επακόλουθη πτώση του επενδυτικού δείκτη στις κατατάξεις αξιολόγησης και την υποτίμηση του ρουβλίου, έχει μειωθεί το ενδιαφέρον γι' αυτήν σε σχέση με τις τρεις πρώτες χώρες.

Εντός του νέου παγκόσμιου στρατηγικού πλαισίου όπου η αναδυόμενη διηπειρωτική γεωπολιτική, προϊόν της παγκοσμιοποίησης, ξεπερνά το παραδοσιακό μοντέλο περιφερειακού κυρίως χαρακτήρα και παγιώνει την κυριαρχία της, τα κράτη BRIC αποτελούν μια ιδιάζουσα γεωπολιτική πραγματικότητα, η οποία, θα συνεισφέρει δυναμικά στην μετάλλαξη τόσο των σχέσεων εξουσίας όσο και των οικονομικών ανταλλαγών. Διαφαίνεται μια στροφή προς μια μεγαλύτερη παγκόσμια συμμετοχή και συνεργασία με τη χρήση, σε παγκόσμιο επίπεδο, όλων των εργαλείων για την ανάπτυξη. Εντός αυτής της γραμμής, η γεωπολιτική πλατφόρμα των BRIC θα αποτελείται από τα πιο σημαντικά στοιχεία που προσδιορίζουν τις οικονομικές σχέσεις αλλά εστιασμένα στην πολυμέρεια και βασισμένα στο κριτήριο των διαμοιρασμένων ικανοτήτων.

Το γεγονός ότι από τις 7 μεγάλες δυνάμεις που διαφαίνονται για το 2025 (Βραζιλία, Κίνα, ΗΠΑ, Ινδία, Ρωσία, Ιαπωνία και Ε.Ε.) οι 4 εξ αυτών επιχειρούν να αποτελέσουν έναν νέο πόλο εξουσίας, σπάζοντας τις παραδοσιακές γεωπολιτικές περιφερειακές ή ηπειρωτικές ενώσεις και επανασχεδιάζοντας ένα νέο παγκόσμιο γεωπολιτικό σύστημα, αποτελεί μια θεμελιώδη και απρόβλεπτων συνεπειών αλλαγή στη διεθνή γεωστρατηγική.

Αναμφίβολα, η ανάδυση αυτών των χωρών είναι μια συναρπαστική εξέλιξη η οποία υπερβαίνει το στενό οικονομικό-επιχειρηματικό πλαίσιο. Αντί να μας ανησυχεί αυτή η ανάδυση, θα πρέπει να μας ενθαρρύνει και να μας γεμίζει ελπίδα, καθώς τεράστιες περιοχές του πλανήτη έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν τους καρπούς της δημιουργίας πλούτου. Η ανάδυση των BRIC αποτελεί γεγονός που εάν η τρομαγμένη και αρκετά αμήχανη από τις σύγχρονες οικονομικοκοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

Ευρώπη το αντιληφθεί ως ευκαιρία και όχι ως απειλή, αναπτύσσοντας μια διεθνή και ρεαλιστική ατζέντα με αυτά τα κράτη, τότε θα μπορέσει να περάσει σε μια επόμενη φάση εκσυγχρονισμού και ευημερίας της οικονομίας της.

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Oehler-Şincai, Iulia M, (2011), http://store.ectap.ro/articole/603.pdf, Trends in Trade and Investment Flows between the EU and the BRIC Countries, Theoretical and Applied Economics, Volume XVIII(2011), No.6(559), pp.73-112.
- OECD (2010b), Perspectives on Global Development 2010 – ShiftingWealth, Paris.
- DG Trade, Bilateral Relations Statistics–bazădedateon-line,accesatăladatade12.09.2010şi 03.01.2011:http://ec.Europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/statistics/.
- Hunya,G.,Stöllinger,R., (2009), DIFlows between the EU and the BRICs, Wiener Institutfür InternationaleWirtschaftsvergleiche (WIIW), *Research Report*358.
- UNCTAD(2010a). *World Investment Report2010–InvestinginaLow-CarbonEconomy*,New York and Geneva, July2010.
- Haibin, N., (2012), BRICS In Global Governance, A Progressive Force ? http://library.fes.de/pdf-files/iez/global/09048.pdf,
- Narayanaswami, K., BRIC Economies and Foreign Policy, An Analytical Study, GOVT E 1897: American Foreign Policy, Harvard University, http://blogs.harvard.edu/karthik/files/2013/01/BRIC-Economies-and-American-Foreign-Policy-E1897-KNarayanaswami.pdf.
- Borta, L., THE CURRENT BRICS TRADE BARRIERS ON EU`SEXPORTS, http://ceswp.uaic.ro/articles/CESWP2013_V3_BOR.pdf.
- Countries and regions (2013),the European Commission, accessed on June 2013, http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/.
- Dobre, A.,(2010),*Politica comerciala comuna aUniunii Europene*, Bucuresti: Universul Juridic.
- Szirmai,A., (2012a),Industrialization as an Engineof Growthin Developing Countries,1950-2005,Structural Changeand EconomicDynamic, 23(4),December2012,pp.406-20http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0954349X1100018X

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

- Szirmai,A.,(2012b). Proximate, Intermediate and Ultimate Causality:Theories and Experiences of Growth and Development,Working Papers on Institutions and Economic Growth:IPDWP01), UNU-MERITWorking Paper Series,2012-32, May 2012(76 pp).
- Szirmai,A.,(2012c),Explaining Success and Failure in Economic Development in D.S. Prasada Raoand B.vanArk, ds.),WorldEconomicPerformance.Past,PresentandFuture,Edward Elgar,chapter9.
- Von Tunzelmann,G.N.,(1997), InnovationandIndustrialization: A Long-TermComparison, TechnologicalForecasting and SocialChange, 56:1-23.
- Fu,X.,Pietrobelli,C.andSoete,L.,(2010), The RoleofForeignTechnologyandIndigenous Innovationin the EmergingEconomies: Technological Change andCatching-up,World Development, 39 (7), 1204-1212.
- Wim Naude, A., Szirmai A., & Lavopa, (2013), Industrialization Lessons from BRICS – A Comparative Analysis, IZA DP No. 7543, http://repec.iza.org/dp7543.pdf.
- Altenburg,T.,Schmitz,H.&Stamm,A.,(2008), Breakthrough?China'sandIndia'sTransition fromProduction toInnovation,World Development, 36 (2):325-344.
- Harrison,A. andRodríguez-Clare,A. (2010), Trade,ForeignInvestment,andIndustrialPolicy for DevelopingCountries,Chapter63oftheHandbookofDevelopmentEconomics,volume5,pp. 4039-4214.
- Cameron, F., (2011), The EU and the BRICs, Policy Paper 3, http://dseu.lboro.ac.uk/Documents/Policy_Papers/DSEU_Policy_Paper03.pdf,
- Azzarello, S., and Putnam, B., (2012), BRICCountryUpdate:Slowinggrowthinthe faceofinternaland externalchallenges, http://www.cmegroup.com/education/files/ed133-market-insights-bric-2012-8-1.pdf.
- Emerging Markets Review, the BRIC countries, MGI, http://www.milstedlangdon.co.uk/docs/mgi-brics.pdf.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

- Hunya, G. and Stöllinger, R. ,(2009), ForeignDirectInvestment flows between theEU, Research Report 358, ViennaInstitute forInternational EconomicStudies.
- FilatotchevI, Stephan, J. and Jindra, B. ,(2008),Ownership structure, strategic controls, and export intensityof foreign-invested firms in transition economies, Journal of International Business Studies, 39, 1133–48.
- Kearney, A.T.,(2012),The2012 A.T. KearneyFDIConfidenceIndex: Cautious investors feeda tentative recovery.
- Kontinen, T. and Ojala,A. (2010)Theinternationalization of familybusinesses: A review of extant research,Journal of FamilyBusiness Strategy, 1, 97-107.
- Procher, V., Urbig, D., and Volkmann, C., Time to BRIC it? Internationalization of European Family Firms in Europe, North America and the BRIC Countries, http://www.rwi-essen.de/media/content/pages/publikationen/ruhr-economic-papers/REP_13_416.pdf.
- Wilkins, D.B., and Papa, M., (2013), The Rise of the Corporate Elite in the BRICS, Implications for Global Governance, Boston College Law Review, Volume 54, Issue 3, Article 12, http://lawdigitalcommons.bc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3319&context=bclr.
- European Parliament, Directorate-General for External Policies, Policy Department, The Role of BRICS in the Developing World, http://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_9_politikalar/1_9_8_dis_politika/The_role_of_BRICS_in_the_developing_world.pdf.
- WALZ,Julie/RAMACHANDRAN,Vijaya(2011):BraveNewWorld.ALiteratureReviewofEmerging DonorsandtheChangingNatureofForeignAssistance,CenterforGlobalDevelopment, WorkingPaper273,November2011.URL: http://www.cgdev.org/files/1425691_file_Walz_Ramachandran_Brave_New_World_FINAL.pdf

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.

- LEAL-ARCAS,Rafael (2008):HowwilltheEUApproachtheBRICCountries?FutureTradeChallenges.Vol2, 4/2008
- OECD(2011):AidEffectiveness2005 10:ProgressinImplementingtheParisDeclaration,OECD Publishing.
- IMF(2011a):NewGrowthDriversforLow-IncomeCountries:TheRoleofBRICs.URL:http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2011/011211.pdf
- JOHNDESOUSA,SarahLea(2010):BrazilasanEmergingActorinInternaonalDevelopment Cooperation:A Good Partner for uropeanDonors?DIEBriefingPaperbySarah-LeaJohnde Sousa,Mai2010.URL:http://www.die-gdi.de/CMS-Homepage/openwebcms3.nsf/(ynDK_contentByKey)/ANES-83EH29?Open.
- Τράγκα, Μ., (2015), Η Εξωτερική Εικόνα της Ε.Ε. και οι Διμερείς Οικονομικές της Σχέσεις, Κέντρο Διπλωματικών και Στρατηγικών Μελετών (CEDS), Γαλλικό Ινστιτούτο Ελλάδος, http://www.academia.edu/11797659/%CE%97A3.
- http://www.kas.de/wf/doc/9922-1442-2-30.pdf
- Jim O' Neil – Ο Χάρτης της Ανάπτυξης (εκδόσεις Λιβάνη)
- Η Κίνα και οι άλλοι (Σπύρος Μπλαβούκος) – Σωτήρης Πετρόπουλος, Αστέρης Χουλιάρας

TRIAL MODE − a valid license will remove this message. See the keywords property of this PDF for more information.